

NIKU Oppdragsrapport 75/2011

Konsekvensutredning 420 kV Balsfjord-Hammerfest

Tilleggsutredning for kulturminner og kulturmiljø

Alma Thuestad

Forsidebilde: Altaelva (sett mot Peskalia). Foto: Elin Rose Myrvoll, NIKU 2008.

Forord

I forbindelse med planlagt bygging av ny 420 kV-ledning Balsfjord-Hammerfest har Norsk Institutt for Kulturminneforskning (NIKU) fått i oppdrag å utarbeide en tilleggsutredning til *NIKU Oppdragsrapport 21/2009* for temaet kulturminner og kulturmiljø. Arbeidet gjennomføres for å gi svar på forhold som har kommet opp i forbindelse med høring av konsekvensutredningen. Utredningen omfatter automatisk fredete og nyere tids kulturminner, både samiske og andre.

| Elin Rose Myrvoll (NIKU) har stått for kvalitetssikring av utredningen.

Undertegnede vil rette en takk til alle som har bidratt med opplysninger i forbindelse med denne utredningen.

Tromsø 31.03.2011

Alma Thuestad (prosjektleder)

Sammendrag

Sammendraget omfatter sammenfatninger fra kapittel 3 til 6.

Tiltak

Statnett planlegger å bygge en ny 420 kV-ledning fra Balsfjord Troms til Hammerfest i Finnmark og NVE ble søkt om konsesjon i mai 2009. Statnett søkte primært om et traséalternativ (alternativ 1.0) i konsesjonssøknaden til NVE og Statnett ønsker nå å utrede ikke tidligere utredete traséløsninger og traséjusteringer for å kunne innlemme disse i en tilleggssøknad til NVE.

Kommune	Alternativ	Alternativets innhold
Nye traséalternativ		
Balsfjord	1.25	Justering av trasé utenfor bebyggelse
Kåfjord	1.5.1	Ny kryssing av Kåfjorddalen
Hammerfest	1.34	Endre trasé med flytting av 2 x 132 kV-ledning
Ny lokalisering for transformatorstasjoner		
Alta	Ny plassering Skillemo	Trukket nærmere Skoddevarre
Mindre traséjusteringer		
	Balsfjord-Oteren	Trukket vekk fra bebyggelse
	Kvæningen	Trukket litt opp i lien

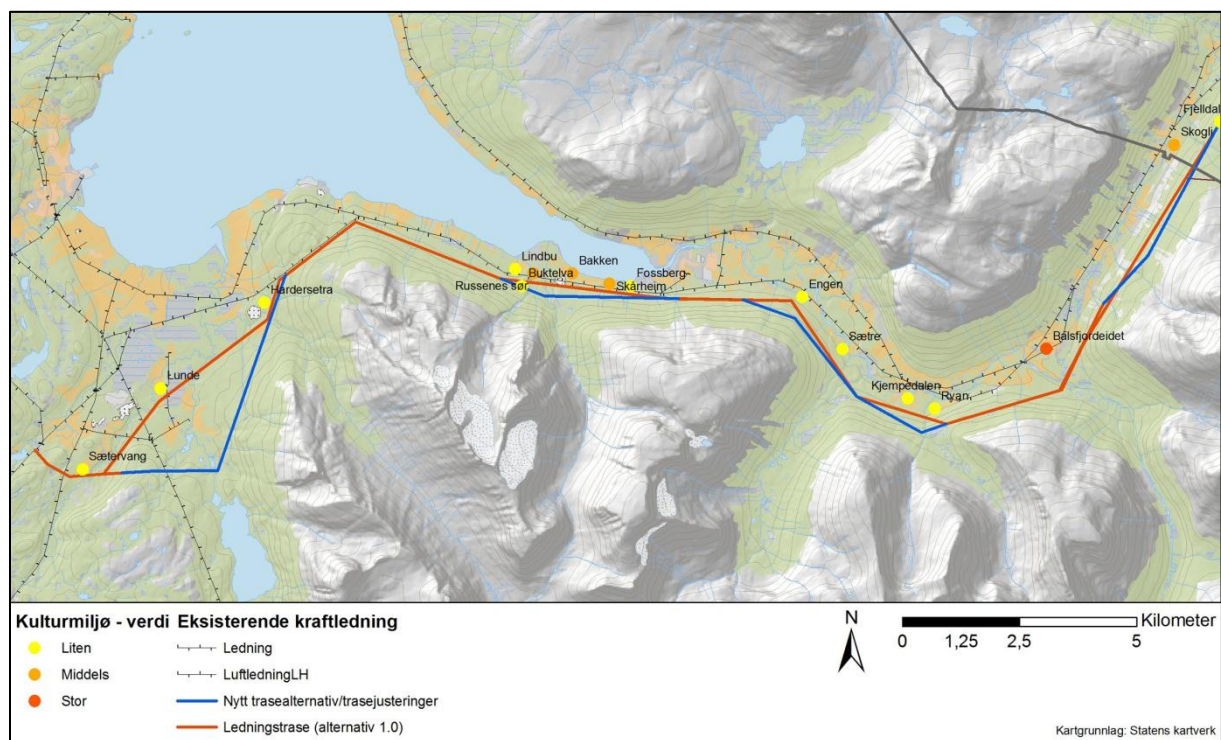
Kulturmiljø

Kulturmiljø er definert for områder aktuelle for utredningen (jf. figur ovenfor). Det er funnet grunnlag for å definere til sammen 41 kulturmiljø. I det følgende følger en kommunevis oversikt over definerte kulturmiljø samt verdivurdering. Kulturmiljøene er skjematisk markert på kart.

Balsfjord kommune

Det er funnet grunnlag for å definere til sammen 14 kulturmiljø i Balsfjord kommune.

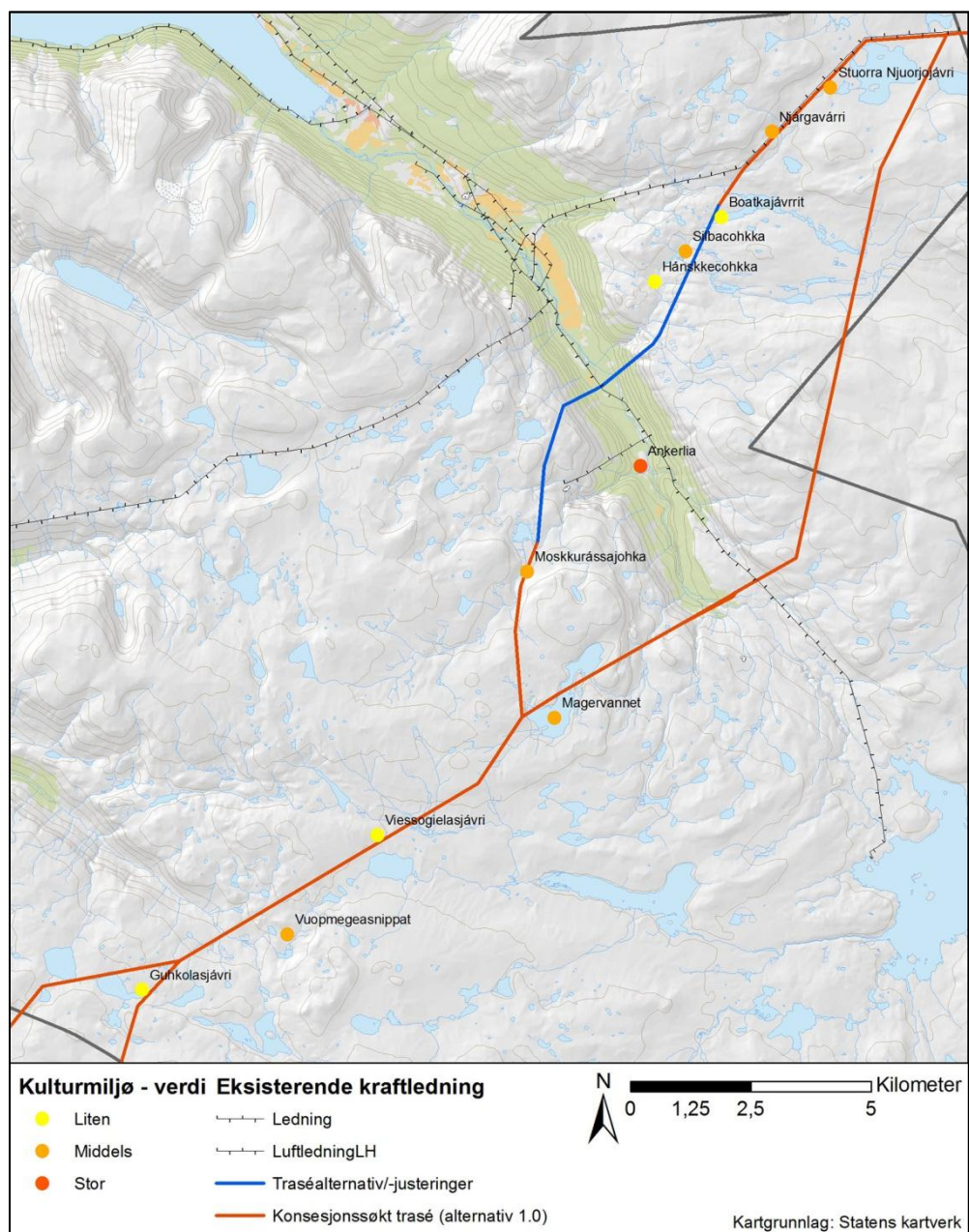
Kulturmiljø	Verdi
Sætervang	Liten
Lunde	Liten
Hardersetra	Liten
Lindbu	Liten
Bukteelva	Liten
Russenes sør	Middels
Bakken	Middels
Skårheim	Middels
Fossberg	Liten
Engen	Liten
Sætre	Liten
Kjempedalen	Liten
Ryan	Liten
Balsfjordeidet	Stor

Kåfjord kommune

Det er funnet grunnlag for å definere til sammen 11 kulturmiljø i Kåfjord kommune.

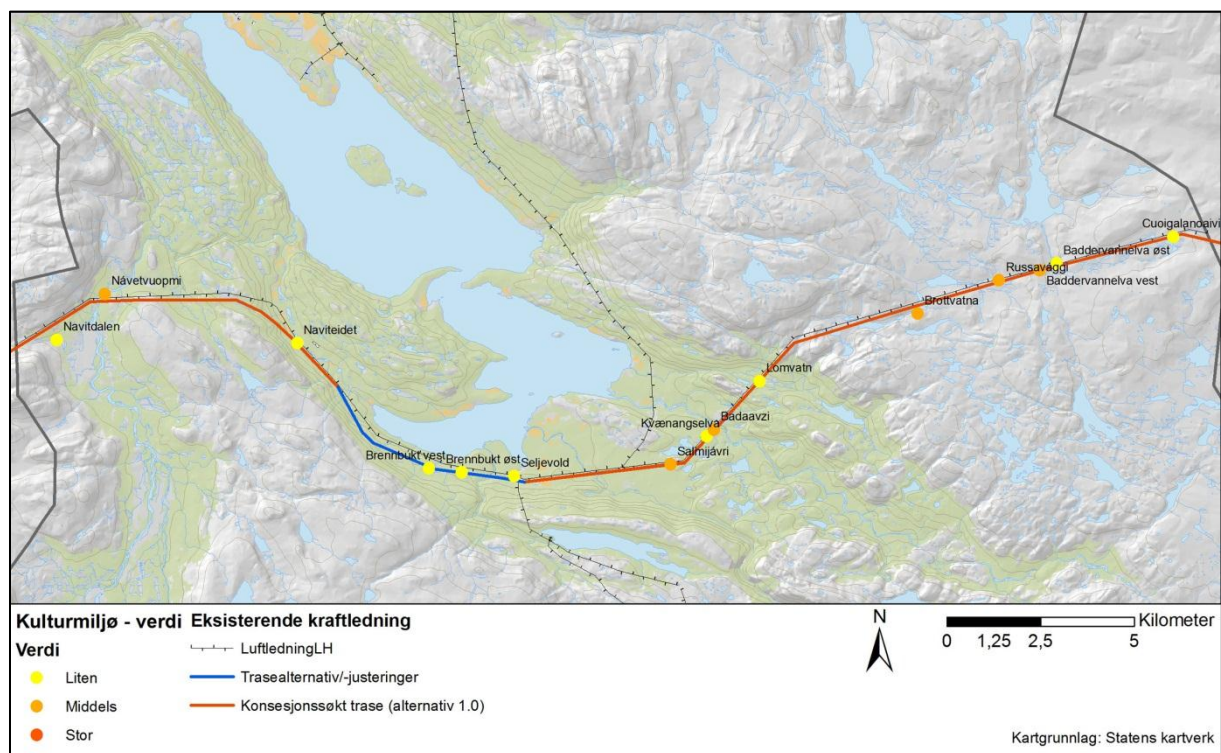
Kulturmiljø	Verdi
Guhkolasjávri	Liten
Vuopmegeasnipat	Middels
Viessogielasjávri	Liten
Magervannet	Middels
Moskkuráššajohka	Middels
Ankerlia	Stor
Hánskečohkka	Liten
Silbačohkka	Middels
Boatkajávrrit	Middels
Njårgavárri	Middels
Stuorra Njuorjojávri	Middels

Kvænangen kommune

Det er funnet grunnlag for å definere til sammen 15 kulturmiljø i Kvænangen kommune.

Kulturmiljø	Verdi
Navitdalen	Liten
Návetvuopmi	Middels
Naviteidet	Liten
Brennbukt vest	Liten
Brennbukt øst	Liten
Seljevold	Liten
Salmijávri	Middels
Kvænangselva	Liten
Badaavži	Middels
Lomvatn	Liten
Brottvatna	Middels
Ruossavággi	Middels
Baddervannelva vest	Middels
Baddervannelva øst	Liten
Čuoigalanoaivi	Liten

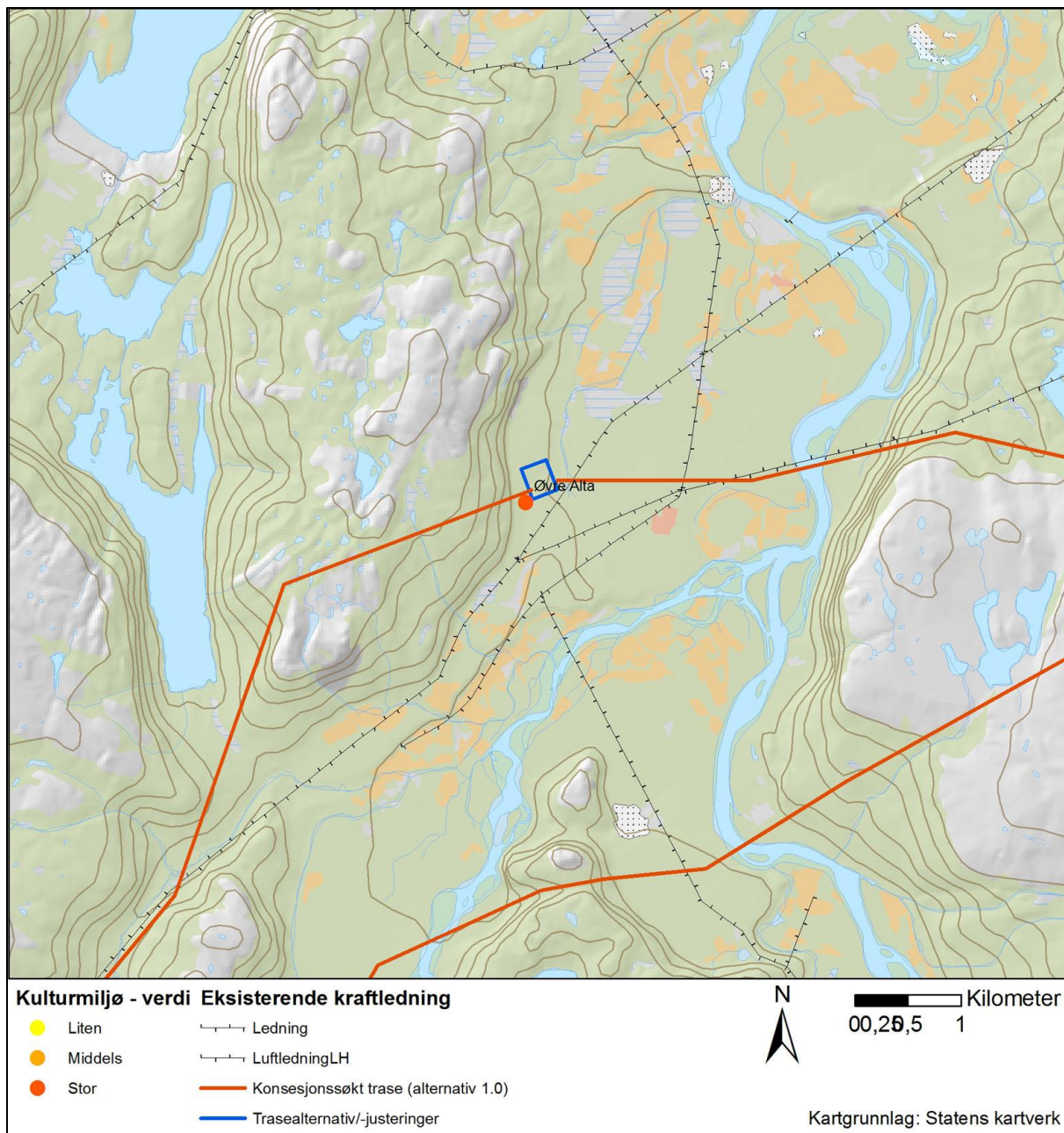

Alta kommune

Det er funnet grunnlag for å definere ett kulturmiljø i Alta kommune.

Kulturmiljø Verdi

Øvre Alta Stor

Hammerfest

Det er, per i dag, ikke funnet grunnlag for å definere kulturmiljø i ledningstrasé eller tilliggende områder innenfor den aktuelle delen av ledningsstraséen (jf. alternativ 1.34). Det påpekes imidlertid at bynære områder ikke er befart (Schanche 2010).

Omfangs- og konsekvensvurdering, samt rangering av alternativ

Balsfjord kommune				
Alternativ	Kulturmiljø	Omfang	Konsekvens	Rangering alternativ
Alternativ 1.0	Sætervang	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	2
	Lindbu	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
	Bukteelva	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
	Russenes sør	Lite negativt	Små negative -	
	Bakken	Lite negativt	Små negative -	
	Skårheim	Lite negativt	Små negative -	
	Fossberg	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
	Engen	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
	Sætre	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
	Kjempedalen	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
	Ryan	Lite negativt	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Balsfjordeidet	Lite negativt	Små/middels negative -/-	
	Alternativ 1.0 - traséjustering	Sætervang	Lite negativt	
Lindbu		Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
Bukteelva		Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
Russenes sør		Lite negativt	Små negative -	
Bakken		Intet	Ubetydelige 0	
Skårheim		Lite negativt	Små negative -	
Fossberg		Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
Engen		Intet	Ubetydelige 0	
Sætre		Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
Kjempedalen		Intet	Ubetydelige 0	
Ryan		Lite negativt	Ubetydelig/små negative 0/-	
Balsfjordeidet		Lite negativt	Små/middels negative -/-	
Alternativ 1.25		Sætervang	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-
	Lindbu	Lite negativt	Ubetydelige/små negative	

		0/-
Bukteelva	Lite negativt	Ubetydelige/små negative
		0/-
Russenes sør	Lite negativt	Små negative
		-
Bakken	Lite negativt	Små negative
		-
Skårheim	Lite negativt	Små negative
		-
Fossberg	Lite negativt	Ubetydelige/små negative
		0/-
Engen	Lite negativt	Ubetydelige/små negative
		0/-
Sætre	Lite negativt	Ubetydelige/små negative
		0/-
Kjempedalen	Lite negativt	Ubetydelige/små negative
		0/-
Ryan	Lite negativt	Ubetydelig/små negative
		0/-
Balsfjordeidet	Lite negativt	Små/middels negative
		-/-

I Balsfjord vil den planlagte kraftledningen ha liten innvirkning på landskapsrommet sett fra et kulturminnesynspunkt (Hesjedal et al. 2010). Det er imidlertid to områder der det kan oppstå konflikt: Buktaelva ved Russenes og Øvergård-området på Balsfjordeidet (Schanche 2010).

Alternativ 1.0 – traséjustering er rangert som det beste alternativet sett i forhold til kjente kulturminner og kulturmiljø i Balsfjord kommune. Justeringene medfører i flere tilfeller større avstand mellom den planlagte kraftledningen og kjente kulturminneverdier, noe som innebærer at grad av visuell innvirkning forventes å bli noe mindre omfattende ved dette alternativet. For kulturmiljøene Bakken, Engen og Kjempedalen forventes visuell innvirkning ikke å medføre endringer av betydning ved dette alternativet. For kulturmiljøene Russenes sør, Skårheim, Fossberg og Ryan forventes det å være visuell innvirkning, men i mindre grad enn for alternativ 1.0. Imidlertid forventes visuell innvirkning å være mindre ved alternativ 1.0 for kulturmiljø Bukteelva.

Alternativ 1.0 og 1.25 er rangert likt da det på bakgrunn av omfangs- og konsekvensvurdering, ikke er funnet vesentlige forskjeller sett i forhold til kulturminner og kulturmiljø. Imidlertid vil et eventuelt alternativ 1.25 med traséjustering rangeres likt som alternativ 1.0 – traséjustering.

Kåfjord kommune						
Alternativ	Kulturmiljø	Omfang	Konsekvens	Rangering alternativ		
Alternativ 1.0	Guhkolašjávri	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	1		
	Vuopmegeašnipat	Lite negativt	Små negative -			
	Viessogielasjávri	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-			
	Magervannet	Middels negativ	Middels negative --			
	Moskkuráššajohka	Ingen	Ubetydelig 0			
	Ankerlia	Lite negativt	Små/middels negative -/-			
	Hánskečohkka	Ingen	Ubetydelig 0			
	Silbačohkka	Ingen	Ubetydelig 0			
	Boatkajávrrit	Ingen	Ubetydelig 0			
	Njágavárri	Ingen	Ubetydelig 0			
	Stuorra Njuorjojávri	Ingen	Ubetydelig 0			
	Alternativ 1.5.1	Guhkolašjávri	Lite negativt		Ubetydelige/små negative 0/-	2
		Vuopmegeašnipat	Lite negativt		Små negative -	
Viessogielasjávri		Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-			
Magervannet		Lite negativt	Små negative -			
Moskkuráššajohka		Middels negativ	Middels negative --			
Ankerlia		Ingen	Ubetydelig 0			
Hánskečohkka		Ingen	Ubetydelig 0			
Silbačohkka		Lite negativt	Små negative -			
Boatkajávrrit		Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-			
Njágavárri		Middels negativ	Middels negative --			
Stuorra Njuorjojávri		Lite negativt	Små negative -			

Alternativ 1 rangeres som det beste alternativet sett i forhold til kulturminneverdier i de aktuelle områdene. Dette alternativet berører (direkte og indirekte) samlet sett færre kulturmiljø enn alternativ 1.5.1 og samlede negative konsekvenser forventes å bli mindre. Det påpekes imidlertid at alternativet vil berøre kulturmiljøene Magervannet og Ankerlia direkte.

Alternativ 1.5.1 rangeres som mindre godt ettersom tiltaket vil medføre en grad av negativ konsekvens for et flertall av kulturmiljøene. Tiltaket forventes imidlertid ikke å medføre endringer av betydning for Ankerlia som er tilrettelagt.

Alternativ 1.5.1 rangeres som et bedre alternativ sett i forhold til tidligere alternativ 1.5. Alternativ 1.5.1 er et bedre alternativ med tanke på kulturminneverdiene i kulturmiljøene Ankerlia, Hånskečohkka og Silbačohkka.

Kvænangen kommune				
Alternativ	Kulturmiljø	Omfang	Konsekvens	Rangering alternativ
Alternativ 1.0	Navitdalen	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	1
	Návetvuopmi	Middels negativt	Middels negative --	
	Naviteidet	Middels negativt	Små negative -	
	Brennbukt vest	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
	Brennbukt øst	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
	Salmijávri	Middels negativt	Middels negative --	
	Kvænangselva	Middels negativt	Små negative -	
	Badaavži	Stor negativ	Store negative ---	
	Lomvatn	Stor negativ	Middels negative --	
	Brottvatna	Lite negativt	Små negative -	
	Ruossavággi	Middels negativt	Middels negative --	
	Baddervannelva vest	Middels negativt	Middels negative --	
	Baddervannelva øst	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
	Čuoigalanoaivi	Middels negativt	Små negative -	
	Alternativ 1.0 - traséjustering	Navitdalen	Lite negativt	
Návetvuopmi		Middels negativt	Middels negative --	
Naviteidet		Middels negativt	Små negative -	
Brennbukt vest		Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
Brennbukt øst		Middels negativt	Små negative -	
Salmijávri		Middels negativt	Middels negative --	
Kvænangselva		Middels negativt	Små negative -	
Badaavži		Stor negativ	Store negative ---	
Lomvatn		Stor negativ	Middels negative --	
Brottvatna		Lite negativt	Små negative -	
Ruossavággi		Middels negativt	Middels negative --	
Baddervannelva vest		Middels negativt	Middels negative --	
Baddervannelva øst		Lite negativt	Ubetydelige/små negative	

Čuoigalanoaivi	Middels negativt	0/- Små negative -
----------------	------------------	--------------------------

Alternativ 1.0 vurderes å være et bedre alternativ enn alternativ 1.0 – traséjustering sett i forhold til kjente kulturminneverdier. Forskjellen mellom de to alternativene er ikke stor. Traséjusteringene medfører imidlertid at kraftledningen vil ligge nærmere enkelte kulturminner og –miljø (Brennbukt vest og øst) og forventes her å i større grad innvirke visuelt på kulturminneverdier.

Alta kommune				
Alternativ	Kulturmiljø	Omfang	Konsekvens	Rangering alternativ
Alternativ 1.0	Øvre Alta	Lite negativt	Små/middels negative -/-	1
Alternativ 1.0 – ny plassering for transformatorstasjon på Skillemo	Øvre Alta	Stor negativ	Svært store negative konsekvenser - - -	2

Alternativ 1.0 – ny plassering for transformatorstasjon på Skillemo vurderes som et dårligere alternativ for kulturminneverdier i det aktuelle området enn alternativ 1.0. Dette har sammenheng med at den foreslåtte plasseringen direkte berører kulturminneverdier på en måte som forventes å ødelegge kulturminnene.

Alternativ 1.0 – ny plassering for transformatorstasjon på Skillemo rangeres også som et dårligere alternativ enn tidligere utredete alternativ (Stasjonsalternativ Skillemoen/1.0-1.11-1.8-1.0 og 1.0-1.11-1.17 samt stasjonsalternativ Eibymoen/1.8-1.8.1-1.8-1.0, 1.8-1.0, 1.8-1.8.1-1.21-1.17 og 1.8-1.8.1-1.21-1.17A).

Hammerfest kommune				
Alternativ	Kulturmiljø	Omfang	Konsekvens	Rangering alternativ
Alternativ 1.0				
Alternativ 1.34				

Kjente kulturminneverdier i Hammerfest kommune ligger ikke i tilknytning til seksjon 8, Akkarfjorden-Melkøya, (Myrvoll et al. 2009) som er den delen av ledningsstraséen som omfatter alternativ 1.34. Definerte kulturmiljø (kapittel 4.5) omfattes derfor ikke av omfangs- og konsekvensvurdering for dette alternativet.

Det er, per i dag, ikke funnet grunnlag for å definere kulturmiljø i ledningstrasé eller tiliggende områder innenfor den aktuelle delen av ledningsstraséen. Det påpekes imidlertid at bynære områder ikke er befart (Schanche 2010). Utreder anser derfor ikke kildegrunnlaget som tilstrekkelig for å rangere alternativ for denne delen av traséen.

Alternativ 1.0 og 1.34 står, per i dag, likt med hensyn til eventuelle konsekvenser for kulturminneverdier. Det anses heller ikke å være grunnlag for å rangere disse alternativene i forhold til tidligere alternativ (Stasjon i Indrefjorddalen/1.0, Stasjon Hyggevannt/1.0A og 1.22-1.0).

Avbøtende tiltak

Generelle og konkrete avbøtende tiltak er tilknyttet to hovedmål:

- Å etterstrebe minst mulig grad av skade på og ødeleggelse av kulturminner og eldre bygningsmasse i kulturmiljøene i plan- og influensområde.
- Å etterstrebe minst mulig grad av visuell forstyrrelse av kulturmiljøene i plan- og influensområde.

Det første punktet kan gjennomføres ved å justere ledningstrase og, ikke minst, mastepunkter i de områdene hvor kulturminneverdier ligger utsatt til. I forhold til visuell forstyrrelse kan man på generelt grunnlag og i den grad det er mulig, søke å gjøre master og ledningsnett minst mulig visuelt dominerende. Mulige tiltak er eksempelvis reflekshemmende ledninger og tilpasset fargesetting på master.

Balsfjord kommune

I Balsfjord kommune er negative konsekvenser først og fremst tilknyttet visuell innvirkning fra den planlagte kraftledningen. Et avbøtende tiltak vil, som nevnt ovenfor, være å gjøre master og ledninger minst mulig visuelt dominerende. Alternativ 1.0 – traséjustering har i noen grad avbøtt for visuell innvirkning (se også kapittel 5.1.13).

Det er to områder der det kan oppstå konflikt: Buktaelva ved Russenes og Øvergård-området på Balsfjordeidet. Ytterligere traséjustering slik at kulturmiljøene ikke berøres vil avbøte for negative konsekvenser.

Kåfjord kommune

I Kåfjord kommune er negative konsekvenser først og fremst tilknyttet visuell innvirkning fra den planlagte kraftledningen. Et avbøtende tiltak vil, som nevnt ovenfor, være å gjøre master og ledninger minst mulig visuelt dominerende. Ytterligere traséjusteringer vil avbøte for negative konsekvenser.

Kvæningen kommune

I Kvæningen kommune forventes den planlagte kraftledningen å, først og fremst, få negative konsekvenser for kulturminneverdier som følge av visuell innvirkning. Det er flere kulturmiljø som berøres ved at ledningstraséen går gjennom miljøene. Et avbøtende tiltak vil være å justere traséen slik at kulturmiljøene ikke berøres direkte.

I flere av kulturmiljøene ligger også kulturminner svært nær ledningstraséen og vil være i fare for å skades eller ødelegges i anleggsperioden. Dette gjelder særlig kulturmiljøene Badaavži og Lomvatn hvor mastefester er planlagt svært nær registrerte kulturminner. Et avbøtende tiltak vil være å justere plassering av mastefester slik at kulturminner ikke skades eller ødelegges.

Alta kommune

Alternativet med ny plassering for transformatorstasjon på Skillemo forventes å ødelegge kulturminneverdier og er rangert som et dårligere alternativ enn tidligere foreslåtte plassering av transformatorstasjon på Skillemo. Alternativ 1.0 er rangert som et bedre alternativ og alternativet vil

(i praksis) også avbøte for negative konsekvenser av ny plassering av transformatorstasjon på Skillemo.

Hammerfest kommune

Det er, per i dag, ikke funnet negative konsekvenser for kjente kulturminneverdier i de aktuelle områdene. Bynære områder i Hammerfest er enda ikke befart og det anses som sannsynlig at tiltaket kan komme i konflikt med hittil ukjente kulturminneverdier i områder hvor det skal gjøres inngrep i marken. Det anbefales derfor at traséene undersøkes med tanke på å avklare kulturminneinteresser.

Innhold

Innhold

Sammendrag	III
Kåfjord kommune.....	XV
Kvæningen kommune.....	XV
Alta kommune	XV
1 Innledning.....	1
2 Datagrunnlag og metode.....	2
2.1 Datagrunnlag	2
2.2 Definisjoner: Kulturminner og kulturmiljø	2
2.3 Metode	3
2.3.1 Vurdering av verdi, omfang og konsekvens	3
2.3.2 Avbøtende tiltak	5
2.4 Rangering av alternativ.....	6
3 Tiltak og utredningsalternativ	7
3.1 Tiltak	7
3.2 Alternativ	7
4 Kulturminner og kulturmiljø.....	8
4.1 Balsfjord kommune	9
4.1.1 Kulturmiljø Sætervang.....	10
4.1.2 Kulturmiljø Lunde	10
4.1.3 Kulturmiljø Hardersetra.....	10
4.1.4 Kulturmiljø Lindbu	10
4.1.5 Kulturmiljø Bukteelva	11
4.1.6 Kulturmiljø Russenes sør	11
4.1.7 Kulturmiljø Bakken	11
4.1.8 Kulturmiljø Skårheim	12
4.1.9 Kulturmiljø Fossberg.....	12
4.1.10 Kulturmiljø Engen	12
4.1.11 Kulturmiljø Sætre	13
4.1.12 Kulturmiljø Kjempedalen.....	13
4.1.13 Kulturmiljø Ryan	13
4.1.14 Kulturmiljø Balsfjordeidet	13

4.1.15	Kulturmiljø i Balsfjord kommune.....	15
4.2	Kåfjord kommune.....	16
4.2.1	Kulturmiljø Guhkolašjávri	17
4.2.2	Kulturmiljø Vuopmegeašnippat.....	17
4.2.3	Kulturmiljø Viessogielasjávri.....	17
4.2.4	Kulturmiljø Magervannet	17
4.2.5	Kulturmiljø Moskkuráššajohka	18
4.2.6	Kulturmiljø Ankerlia.....	18
4.2.7	Kulturmiljø Hánskkečohkka	19
4.2.8	Kulturmiljø Silbačohkka	20
4.2.9	Kulturmiljø Boatkajávrrit	20
4.2.10	Kulturmiljø Njárgavárri	20
4.2.11	Kulturmiljø Stuorra Njuorjojávri	21
4.2.12	Kulturmiljø i Kåfjord kommune	21
4.3	Kvænangen kommune.....	22
4.3.1	Kulturmiljø Navitdalen.....	23
4.3.2	Kulturmiljø Návetvuopmi	23
4.3.3	Kulturmiljø Naviteidet	23
4.3.4	Kulturmiljø Brennbukt vest	24
4.3.5	Kulturmiljø Brennbukt øst	24
4.3.6	Kulturmiljø Seljevold.....	24
4.3.7	Kulturmiljø Salmijárvi	24
4.3.8	Kulturmiljø Kvænangselva	25
4.3.9	Kulturmiljø Badaavži.....	25
4.3.10	Kulturmiljø Lomvatn	26
4.3.11	Kulturmiljø Brottvatna.....	26
4.3.12	Kulturmiljø Ruossavággi	26
4.3.13	Kulturmiljø Baddervannelva vest	27
4.3.14	Kulturmiljø Baddervannelva øst	27
4.3.14	Kulturmiljø Čuoigalanoaivi.....	28
4.3.15	Kulturmiljø i Kvænangen kommune	28
4.4	Alta kommune	29
4.4.1	Kulturmiljø Øvre Alta	29
4.4.2	Kulturmiljø i Alta kommune	30

4.5	Hammerfest kommune	31
5	Omfangs- og konsekvensvurdering	32
5.1	Balsfjord kommune	32
5.1.1	Kulturmiljø Sætervang	32
5.1.2	Kulturmiljø Lindbu	32
5.1.3	Kulturmiljø Bukteelva	33
5.1.4	Kulturmiljø Russenes sør	33
5.1.5	Kulturmiljø Bakken	34
5.1.6	Kulturmiljø Skårheim	35
5.1.7	Kulturmiljø Fossberg	35
5.1.8	Kulturmiljø Engen	36
5.1.9	Kulturmiljø Sætre	36
5.1.10	Kulturmiljø Kjempedalen	37
5.1.11	Kulturmiljø Ryan	37
5.1.12	Kulturmiljø Balsfjordeidet	38
5.1.13	Balsfjord kommune - sammenfatning av omfangs- og konsekvensvurdering	39
5.2	Kåfjord kommune	41
5.2.1	Kulturmiljø Guhkolašjávri	41
5.2.2	Kulturmiljø Vuopmegeašnippat	41
5.2.3	Kulturmiljø Viessogielasjávri	41
5.2.4	Kulturmiljø Magervannet	42
5.2.5	Kulturmiljø Moskkuráššajohka	42
5.2.6	Kulturmiljø Ankerlia	43
5.2.7	Kulturmiljø Hånskkečohkka	43
5.2.8	Kulturmiljø Silbačohkka	43
5.2.9	Kulturmiljø Boatkajávrrit	44
5.2.10	Kulturmiljø Njágavárri	44
5.2.11	Kulturmiljø Stuorra Njuorjojávri	45
5.2.12	Kåfjord kommune - sammenfatning av omfangs- og konsekvensvurdering	46
5.3	Kvænangen kommune	48
5.3.1	Kulturmiljø Navitdalen	48
5.3.2	Kulturmiljø Návetvuopmi	48
5.3.3	Kulturmiljø Naviteidet	48
5.3.4	Kulturmiljø Brennukt vest	49

5.3.5	Kulturmiljø Brennbukt øst	49
5.3.6	Kulturmiljø Salmijávri	49
5.3.7	Kulturmiljø Kvænangselva	50
5.3.8	Kulturmiljø Badaavži	50
5.3.9	Kulturmiljø Lomvatn	51
5.3.9	Kulturmiljø Brottvatna	51
5.2.10	Kulturmiljø Ruossavággi	51
5.2.11	Kulturmiljø Baddervannelva vest	52
5.2.12	Kulturmiljø Baddervannelva øst	52
5.3.13	Kulturmiljø Čuoigalanoaivi	52
5.3.14	Kvænangen kommune - sammenfatning av omfangs- og konsekvensvurdering	53
5.4	Alta	55
5.4.1	Kulturmiljø Øvre Alta	55
5.4.2	Alta kommune - sammenfatning av omfangs- og konsekvensvurdering	56
5.5	Hammerfest kommune	57
6	Avbøtende tiltak	58
6.1	Balsfjord kommune	58
6.2	Kåfjord kommune	58
6.3	Kvænangen kommune	58
6.4	Alta kommune	58
6.5	Hammerfest kommune	59
7	Kilder	60

Figurer

Figur 1: Faktorer ved vurdering av visuell innvirkning fra vindkraftverk og kraftledninger (jf. Lindblom & Jerpåsen 2008).....	4
Figur 2: Kriterier for omfangsvurdering.	5
Figur 3: Konsekvensvurderingsskjema	5
Figur 4: Traséalternativ og traséjusteringer som skal utredes (jf. Statnetts forespørsel nr. 11/00478). 7	
Figur 5: Kulturmiljø i Balsfjord kommune.....	9
Figur 6: Oversikt over kulturmiljø i Balsfjord kommune.	15
Figur 7: Kulturmiljø i Kåfjord kommune.	16
Figur 8: Spor etter administrasjonsområdet i Ankerlia. Foto: Elin Rose Myrvoll, NIKU 2008.....	19
Figur 9: Oversikt over kulturmiljø i Kåfjord kommune.	21
Figur 10: Kulturmiljø i Kvænangen kommune.....	22
Figur 11: Område hvor det finnes en teltring og ildsted. Foto: Elin Rose Myrvoll, NIKU 2008.....	25
Figur 12: Oversikt over kulturmiljø i Kvænangen kommune.....	28
Figur 13: Kulturmiljø i Alta kommune.	29
Figur 14: Fangstgrop i kulturmiljø Øvre Alta . Foto: Elin Rose Myrvoll, NIKU 2008.	30
Figur 15: Oversikt over kulturmiljø i Alta kommune.	30
Figur 16: Omfangs- og konsekvensvurdering, samt rangering av traséalternativ/-justeringer i Balsfjord kommune.	40
Figur 17: Sammenfatning av omfangs- og konsekvensvurdering, samt rangering av alternativ.....	46
Figur 18: Sammenfatning av omfangs- og konsekvensvurdering, samt rangering av alternativ.....	54
Figur 19: Planområde for ny plassering av transformatorstasjon på Skillemo i Alta.	55
Figur 20: Sammenfatning av omfangs- og konsekvensvurdering, samt rangering av alternativ.....	56
Figur 21: Rangering av alternativ	57

1 Innledning

I forbindelse med Statnetts planer om ny 420 kV-ledning Balsfjord-Hammerfest har Norsk Institutt for Kulturminneforskning (NIKU) utarbeidet *NIKU Oppdragsrapport 21/2009*, en konsekvensutredning for deltema kulturminner og kulturmiljø samt samisk utmarksbruk (Myrvoll et al. 2009). Statnett søkte i 2009 Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) om konsesjon for bygging av ny 420 kV-ledning mellom Balsfjord og Hammerfest. Konsesjonssøknad med konsekvensutredning har vært på høring, og Statnett ønsker en tilleggsutredning for ikke tidligere utredete traséløsninger og –justeringer for å innlemme disse i en tilleggsøknad til NVE.

NIKU har fått i oppdrag av Statnett SF å gjennomføre en tilleggsutredning for temaet kulturminner og kulturmiljø. NIKUs oppdrag omfatter ifølge avtaledokument mellom Statnett SF og NIKU datert 17.03.2011, tilleggsarbeider til *NIKU Oppdragsrapport 21/2009*.

Utredningen vil inneholde følgende:

- Oversikt over kjente automatisk fredete og nyere tids kulturminner, samiske og andre innenfor tiltakets plan- og influensområde
- Generell avgrensing og verdisetting av kulturmiljø (kulturmiljøene kartfestes skjematisk som punkter)
- Beskrive og vurdere positive og negative konsekvenser, både i anleggs- og driftsfasen
- Kort beskrivelse og vurdering av eventuelle avbøtende tiltak
- Prioritere alternativ

Formålet med denne utredningen er å belyse hvilke konsekvenser det planlagte tiltaket vil få for eventuelle berørte kulturminner og kulturmiljø i tilknytning til konsesjonssøkt trasé samt nye traséalternativ og traséjusteringer. Denne tilleggsutredningen må ses i sammenheng med *NIKU Oppdragsrapport 21/2009*. Utredningens metodikk vil være tilsvarende og sammenlignbar med den *Oppdragsrapport 21/2009*.

Utredningen oppfyller ikke undersøkelsesplikten jf. kulturminnelovens § 9.

2 Datagrunnlag og metode

2.1 Datagrunnlag

Utredningen tar utgangspunkt i *NIKU Oppdragsrapport 21/2009* (Myrvoll et al. 2009) samt rapporter fra Sámediggi/Sametingets (Cadamarteri 2010, Klockervoll 2010 og Schanche 2010), Troms fylkeskommunes (Hesjedal et al. 2010) og Finnmark fylkeskommunes (Johnsen 2010) kulturminneregistreringer i 2010. Videre er det innhentet data fra kulturminnedatabasen Askeladden¹ og bygningsregisteret SEFRAK².

Kildegrunnlaget vurderes som tilstrekkelig i forhold til å gjennomføre en konsekvensutredning for områdene som kulturminneforvaltningen ved Sametinget/Sámediggi, Troms og Finnmark fylkeskommuner så langt har gjennomført etter kulturminner (i henhold til kulturminnelovens § 9).

Referanser til arkiv og databaser:

- Kulturminner: Oppgitt Id-nummer refererer til Askeladdens Id-nummer
- Bygninger: Oppgitt Id-nummer refererer til SEFRAK-registerets Id-nummer

Øvrige oppgitte Id-nummer er et midlertid referansenummer brukt ved registrering av kulturminnet. Dette gjelder kulturminner som i skrivende stund ikke er lastet inn i Askeladden.

Troms fylkeskommune:

- Oppgitt Id-nummer viser til kulturminner registrert i
 - B: Balsfjord kommune
 - S: Storfjord kommune
 - Kf: Kåfjord kommune
 - N: Nordreisa kommune
 - Kv: Kvænangen kommune

Sámediggi/Sametinget:

- Felt Id

NIKU:

- N Felt Id

2.2 Definisjoner: Kulturminner og kulturmiljø

Kulturminner og kulturmiljø defineres av lov om kulturminner av 1978 (kulturminneloven). Med kulturminner menes alle spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjoner til.

Freding etter kulturminneloven omfatter automatisk freding og freding etter vedtak. Kulturminner eldre enn 1537, erklærte stående byggverk fra perioden 1537 – 1650 og samiske kulturminner eldre

¹ Den nasjonale kulturminnedatabasen

² Et nasjonalt register over eldre bygninger

enn 100 år er automatisk fredet (§ 4). Fredingen omfatter en sikringssone på 5 m (§ 6). Skipsfunn eldre enn 100 år er også gitt automatisk vern (§ 14). Slike kulturminner benevnes i det følgende som automatisk fredete kulturminner. Kulturminner (ikke samiske) som er yngre enn 1537 og samiske kulturminner yngre enn 100 år er følgelig ikke fredet ved lov og omtales som etterreformatoriske eller nyere tids kulturminner.

Med kulturmiljø menes områder hvor kulturminner inngår som en del av en større helhet eller sammenheng. Begrepet peker mot kulturaspektet i landskapet og begrepet omhandler landskapets kulturelle innhold eller inventar hvor kulturminner er en vesentlig del, men også levende kulturtradisjoner hører med. En samlet vurdering av et områdes kulturhistorie, kulturminner og tidsdybde danner grunnlag for avgrensning av kulturmiljøer. Størrelsen på kulturmiljøer kan variere. De kan bestå av mindre felt med fornminner (for eksempel et gravfelt) eller av større landskapsrom (for eksempel en større avgrensning i et dalføre som er avgjørende for forståelse og opplevelse av et fangstanleggs funksjon).

I denne utredningen er kulturminners vernestatus angitt med forkortelsene:

- AUT: automatisk fredet
- UAV: uavklart
- IKKE: ikke fredet

2.3 Metode

2.3.1 Vurdering av verdi, omfang og konsekvens

Utredningens vurdering av tiltakets forventede konsekvenser (ikke-prissatte konsekvenser) er gjort ved å sammenholde opplysninger om berørte kulturminner og kulturmiljøers verdi med opplysninger om tiltakets (direkte og indirekte) omfang. Vurdering av verdi, omfang og konsekvens er beskrevet og illustrert gjennom tekst og figurer.

Verdisetting gjøres i henhold til Riksantikvarens veileder Kulturminne og kulturmiljø i konsekvensutgreiingar (Riksantikvaren 2003). Kvaliteter som trekkes inn er bl.a. representativitet, sammenheng og miljø, autentisitet, identitet og symbol, fysisk tilstand og bruksverdi. Kriteriene er noe forenklet i forhold til det angitt i veilederen.

Verdi av kulturminner og kulturmiljø vurderes i forhold til kvaliteter tilknyttet:

- Kunnskapsverdier – eksempelvis representativitet, sammenheng/miljø og autentisitet
- Opplevelsesverdier – eksempelvis identitets- og symbolverdier, sammenheng/miljø og fysisk tilstand
- Bruksressurs – eksempelvis bruksverdi og pedagogisk verdi

I henhold til kulturminneloven har alle automatisk fredete kulturminner juridisk sett nasjonal verdi, men i forbindelse med konsekvensutredninger vurderes imidlertid kulturminner og kulturmiljøer uavhengig av dette. Eksempelvis kan kulturmiljø med lokal og/eller regional verdi kan gis stor verdi bl.a. på grunnlag av lokalbefolkningens opplevelse av og tilknytning til kulturminner og -miljø. Verdi

vrderes for kulturminner og kulturmiljø i områder hvor det antas at kulturhistoriske verdier kan påvirkes av det planlagte tiltaket.

Verdi er angitt etter følgende skala: **Liten – Middels – Stor**

Omfang er en vurdering av hvilke endringer tiltaket antas å medføre for kulturminner og kulturmiljø. Tiltakets omfang vurderes for områder med verdivurderte kulturminner og kulturmiljø. Omfang vurderes i forhold til 0-alternativet som er dagens situasjon inkludert forventet endring.

Ved omfangsvurdering redegjøres det kort for hvordan tiltaket forventes å kunne påvirke kulturminner og kulturmiljø. For et berørt kulturmiljø vil forholdet mellom årsak og virkning kunne variere. En kraftledning kan komme til å få direkte og/eller indirekte innvirkning på kulturminner og kulturmiljø.

Direkte innvirkning innebærer fysisk påvirkning/endring, først og fremst i form av fjerning, ødeleggelse, skade eller tildekking av kulturminner. Områder hvor kulturminner og kulturmiljø kan påvirkes direkte er ledningstrasé, transformatorstasjonsområder og områder som berøres av anleggsvirksomhet. Direkte innvirkning vil stort sett være knyttet til anleggsfasen.

Indirekte innvirkning kan føre til at kulturminner og kulturmiljøer blir liggende i et område som utseendemessig er fjernt fra det miljøet som eksisterte på den tiden da kulturminnet eller kulturmiljøet ble til. Indirekte innvirkning vil fortrinnsvis være av visuell karakter og kan eksempelvis skje ved at kulturminners og kulturmiljøers opplevelsesverdier påvirkes av master, ledningstrekk og ryddebelte. Indirekte innvirkning er fortrinnsvis knyttet til driftsfasen.

Grad av visuell innvirkning er vurdert på bakgrunn av en soneinndeling som er basert på kulturmiljøenes avstand fra kraftledning samt mastenes høyde. I denne utredningen anses områder opp til en avstand på 300 m på hver side av ledningstraséen som nærvirkningssone (jf. Myrvoll et al. 2009). Alle kjente kulturminner og SEFRAK-registrerte bygninger innenfor dette området omfattes av utredningen. Avgrensingen må imidlertid ikke oppfattes som absolutt, og kulturminner og kulturmiljø lenger unna kan omfattes ut fra en vurdering av verdi og topografiske forhold (forventet påvirkning).

Ved vurdering av visuell innvirkning fra vindkraftverk og kraftledninger er det flere faktorer som spiller inn:

- **Avstand:** Avstand fra kulturminne og –miljø til vindkraftverk eller kraftledning
- **Synlighet:** Hvor mange turbiner/master er synlige fra et kulturmiljø
- **Visuell dominans:** Hvorvidt synsfeltet fra et kulturmiljø domineres av tiltaket
- **Skala:** Tiltakets skala (eksempelvis høyde og utforming på master)
- **Topografi og vegetasjon:** Landskapets topografi, vegetasjon samt evt. bebyggelse og anlegg
- **Visuelle og funksjonelle sammenhenger:** Bryter/skader tiltaket sammenhenger?
- **Utsikt, siktlinjer:** Bryter tiltaket utsiktsretninger/siktlinjer fra/til et kulturmiljø?
- **Autentiske miljøer:** Moderne inngrep som f.eks. en kraftledning kan virke dominerende i forhold til kulturmiljø som er lite endret fra tiden de ble anlagt, brukt eller forlatt.
- **Forventning:** Hvilken historie vil og forventer vi at stedet skal formidle?
- **Årstidsvariasjoner:** Sikt, værforhold, mørketid osv. har betydning for omfang
- **Skyggekast, støy:** Avstand har betydning for om kulturmiljø påvirkes av skyggekast/støy fra vindkraftverk
- **Reversibelt tiltak:** Er tiltaket reversibelt og er det mulig å gjenskape tidligere landskap/kulturmiljø?

Tiltakets visuelle dominans i landskapet er en viktig faktor, og man har gjerne brukt 3 avstandssoner:

- **Visuelt territorium** (3 x mastenes høyde): Omgivelsene okkuperes totalt
- **Visuell dominanssone** (opp til 10-12 x mastenes høyde): Mastene fyller ikke lenger hele synsfeltet
- **Visuell influenssone** (til mastene ikke lenger er synlige): Mastene er en del av landskapsbildet

Figur 1: Faktorer ved vurdering av visuell innvirkning fra vindkraftverk og kraftledninger (jf. Lindblom & Jerpåsen 2008).

For vurdering av tiltakets omfang for kulturminner og kulturmiljøer er følgende kriterier brukt:

Omfang	Kriterium
Stor negativ	Tiltaket forventes å ødelegge kulturminner/-miljøer
Middels negativ	Tiltaket forventes å skade kulturminner/-miljøer
Liten negativ	Tiltaket forventes i noen grad å påvirke kulturminner/-miljøer i negativ forstand
Ingen	Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturminner/-miljøer
Liten positiv	Tiltaket forventes i noen grad å bedre forholdene for kulturminner/-miljøer
Middels positiv	Tiltaket forventes å bedre forholdene merkbart for kulturminner/-miljøer
Stor positiv	Tiltaket forventes å bedre forholdene vesentlig for kulturminner/-miljøer

Figur 2: Kriterier for omfangsvurdering.

Konsekvenser omfatter de fordeler og ulemper et tiltak antas å medføre i forhold til alternativ 0. Konsekvenser for kulturminner og kulturmiljø er vurdert gjennom å sammenholde kulturminneverdi med de ulike alternativenes omfang for kulturminner og kulturmiljø jf. figur 3. Eksempelvis vil konsekvensene bli middels positive (+ +) hvis kulturmiljøets verdi er vurdert å være middels og omfang middels positiv.

	Liten verdi	Middels verdi	Stor verdi
Stort negativt omfang	--	---	----
Middels negativt omfang	-	--	--/---
Lite negativt omfang	0/-	-	-/--
Intet omfang	0	0	0
Lite positivt omfang	0/+	+	+//++
Middels positivt omfang	+	++	++//+++
Stort positivt omfang	++	+++	++++

----	Svært store negative konsekvenser	+	Små positive konsekvenser
---	Store negative konsekvenser	++	Middels positive konsekvenser
--	Middels negative konsekvenser	+++	Store positive konsekvenser
-	Små negative konsekvenser	++++	Svært store positive konsekvenser
0	Ubetydelige/ingen konsekvenser		

Figur 3: Konsekvensvurderingsskjema

2.3.2 Avbøtende tiltak

Forslag til hvordan eventuelle konflikter med kulturminneverdier kan unngås, vil bli gjort på grunnlag av en vurdering av tiltakets forventede konsekvenser for kulturminner og kulturmiljø.

2.4 Rangering av alternativ

Prioritering av alternativ gjøres på bakgrunn av konsekvensvurdering for kulturminner og kulturmiljø. De nye alternativene (figur 4) sammenlignes her med tidligere utredete alternativ (NIKU Oppdragsrapport 21/2009) innenfor de aktuelle delene av traséen.

3 Tiltak og utredningsalternativ

3.1 Tiltak

Det eksisterende sentralnettet i Troms og Finnmark er ikke dimensjonert for vesentlig vekst i strømforbruket. Statnett planlegger derfor å bygge en ny 420 kV-ledning fra Balsfjord Troms til Hammerfest i Finnmark for å forbedre forsyningssikkerheten i regionen, samt tilrettelegge for overføring av ny energi (eksempelvis vindkraft) og større forbruk (eksempelvis i tilknytning til økt aktivitet i petroleumsindustrien) (NVE 2011).

NVE ble søkt konsesjon om tiltaket i mai 2009. Den omsøkte kraftledningen vil bli omkring 370 km lang og gå fra Balsfjord transformatorstasjon i Balsfjord kommune, videre gjennom Storfjord, Kåfjord, Nordreisa, Kvænangen, Alta og Kvalsund kommuner frem til Hyggevaan transformatorstasjon i Hammerfest kommune.

3.2 Alternativ

Statnett søkte primært om et traséalternativ (alternativ 1.0) i konsesjonssøknaden til NVE og Statnett ønsker, bl.a. på bakgrunn av forhold som har kommet frem etter høring av konsesjonssøknad med konsekvensutredning, å utrede ikke tidligere utredete traséløsninger og traséjusteringer for å kunne innlemme disse i en tilleggsøknad til NVE.

0-alternativet tilsvarer dagens situasjon og forventet utvikling dersom det ikke bygges 420 kV-ledning Balsfjord-Hammerfest.

Kommune	Alternativ	Alternativets innhold
Nye traséalternativ		
Balsfjord	1.25	Justering av trasé utenfor bebyggelse
Kåfjord	1.5.1	Ny kryssing av Kåfjorddalen
Hammerfest	1.34	Endre trasé med flytting av 2 x 132 kV-ledning
Ny lokalisering for transformatorstasjoner		
Alta	Ny plassering Skillemo	Trukket nærmere Skoddevarre
Mindre traséjusteringer		
	Balsfjord-Oteren	Trukket vekk fra bebyggelse
	Kvænangen	Trukket litt opp i lien

Figur 4: Traséalternativ og traséjusteringer som skal utredes (jf. Statnetts forespørsel nr. 11/00478).

4 Kulturminner og kulturmiljø

Den planlagte 420 kV-ledningen Balsfjord-Hammerfest vil gå gjennom områder hvor det, i dag, er kjent en rekke kulturminner. En betydelig andel av kulturminnene som nevnes i denne rapporten, er registrert på bakgrunn av planene om ny kraftledning. Kraftledningen vil berøre store områder hvor det tidligere i liten eller ingen grad er søkt etter kulturminner. Dette er områder som, med hensyn til kulturminner, på sett og vis har vært "hvite områder på kartet".

Kulturminneforvaltningen har, i 2010, gjennomført registreringer i og langs kraftledningstraséen.

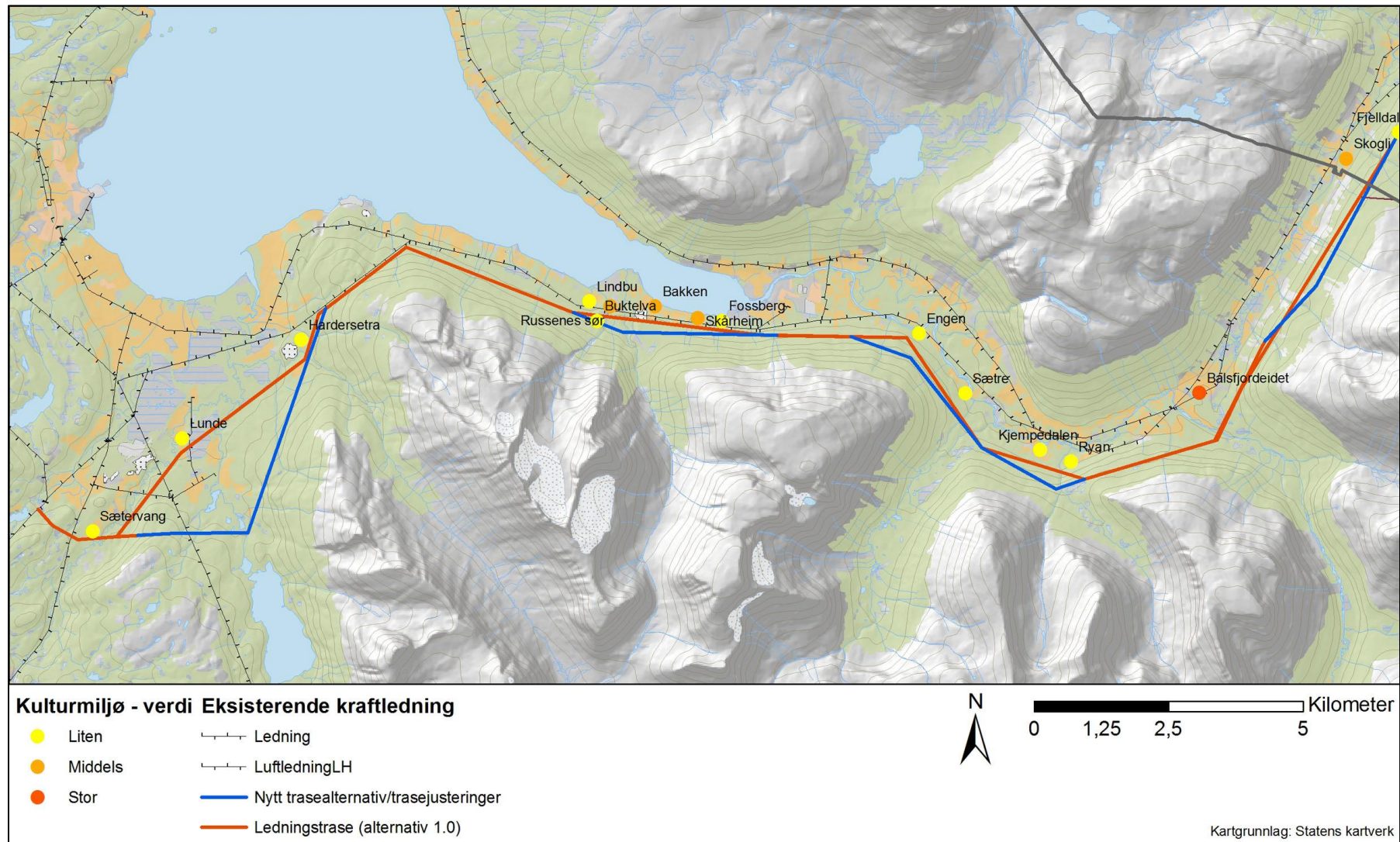
- Sámediggi/sametinget har registrert over 350 kulturminner hvorav 110 er definert som automatisk fredet (Schanche 2010).
- Troms fylkeskommune har registrert til sammen 379 kulturminner hvorav 56 vurderes automatisk fredet (Hesjedal et al. 2010).
- Finnmark fylkeskommune har registrert til sammen 60 kulturminnelokaliteter hvorav 55 er automatisk fredet (Johnsen 2010).

De registrerte kulturminnene avspeiler ulike sider ved regionens eldre og nyere historie. Kulturminnene kan bl.a. knyttes til aktivitet og bosetning i steinalder, reindriftssamisk virksomhet, jakt og fangs i innlandsområdene. Det dreier seg eksempelvis om boplasser, árran (ildsteder), teltringer, matgjemmer, fangstgroper og ledegjerder for rein, sommergraver og urgraver, gammetufter, hustufter og tjæremiler. Videre er det registrert aktivitetsspor i form av nedgravninger, groper og steinkonstruksjoner av ukjent opprinnelse, bruk og alder. Det er også registrert en rekke krigsminner samt en del industriminne. Dette er nyere tids kulturminner som i liten grad tidligere har vært et fokus under kulturminneregistreringer i Nord-Norge.

Det er funnet grunnlag for å definere til sammen **xx** kulturmiljø. Avgrensning, innhold og verdivurdering av kulturmiljø er endret i forhold til *NIKU Oppdragsrapport 21/2009*. Endringene er først og fremst gjort på bakgrunn av kulturminneforvaltningens registreringer og vurderinger. Kulturmiljøenes innhold av kulturminneverdier er beskrevet på et overordnet nivå, og det vises til kulturminneforvaltningens rapporter for en nærmere og mer detaljert beskrivelse av de aktuelle kulturminnene.

I det følgende gis en kommunevis oversikt over definerte kulturmiljø samt verdivurdering. Kulturmiljø er definert for områder aktuelle for utredningen (jf. figur 4). Kulturmiljøene er skjematisk markert på kart.

4.1 Balsfjord kommune

Figur 5: Kulturmiljø i Balsfjord kommune.

4.1.1 Kulturmiljø Sætervang

Kulturmiljøet omfatter ett SEFRAK-registrert objekt.

- Id 19330012037: Driftsbygning fra 1900-tallet (andre kvartal).

Kulturmiljøet omfatter en enkeltstående bygning tilknyttet gårdsdrift. Bygningstypen er representativ, men vanlig forekommende i området. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å inneha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Sætervang vurderes samlet å inneha liten verdi.

4.1.2 Kulturmiljø Lunde

Kulturmiljøet omfatter ett SEFRAK-registrert objekt.

- Id 19330012017: Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal).

Våningshuset var revet ved registreringstidspunktet. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å inneha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Lunde vurderes samlet å inneha liten verdi.

I og med at de registrerte kulturminneverdiene er borte vil kulturmiljøet ikke tas med videre i omfangs- og konsekvensvurdering.

4.1.3 Kulturmiljø Hardersetra

Kulturmiljøet omfatter ett SEFRAK-registrert objekt.

- Id 19330011028: Høyløye

Bygningen var i ruiner ved registreringstidspunktet. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å inneha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Hardersetra vurderes samlet å inneha liten verdi

I og med at de registrerte kulturminneverdiene er borte vil kulturmiljøet ikke tas med videre i omfangs- og konsekvensvurdering.

4.1.4 Kulturmiljø Lindbu

Kulturmiljøet omfatter en lokalitet med ett kulturminne.

- Id 8429: Ildsted fra førreformatorisk tid. Status: AUT

Kulturminnetypen er representativ, men vanlig forekommende. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å inneha liten til middels kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Lindbu vurderes samlet å inneha liten verdi.

4.1.5 Kulturmiljø Bukteelva

Kulturmiljøet omfatter tre lokaliteter med tre, muligens fire, registrerte kulturminner. Ett av kulturminnene er imidlertid i ettertid avskrevet som kulturminne.

- Id 57577: Offerring. Lokaliteten ble etter Sámediggis/Sametingets og Troms fylkeskommunes befarung i 2010, avskrevet som kulturminne ettersom den ble vurdert å være en naturformasjon (Hesjedal et al. 2010, Klokkervoll 2010 og Schanche 2010).
- Id 67816: Oval grop/steinuttak som jf. beskrivelse muligens kan settes i sammenheng med Id 57577 (nå avskrevet). Status: UAV
- Id 8430: Heller. Status: UAV
- Felt Id 210: Heller med innvendig steinoppbygning under et overheng. Alder er usikker, men helleren kan være et automatisk fredet kulturminne. Det er usikkert om denne registreringen er den samme helleren som tidligere er registrert som Id 8430 (Klokkervoll 2010).

Hellere med bosetningsspor er en relativt vanlig kulturminnetype og i så måte representativ for områdets og regionens kulturhistorie. Kulturminnets alder (brukstid) er imidlertid usikker. Kulturmiljøet vurderes, på bakgrunn av foreliggende opplysninger, å inneha liten til middels kunnskapsverdi, liten til middels opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Bukteelva vurderes samlet å inneha liten verdi.

4.1.6 Kulturmiljø Russenes sør

Kulturmiljøet omfatter tre lokaliteter med til sammen tre kulturminner.

- Id 57478: Teltring/ildsted. Lokaliteten skal ha vært tilholdssted for svenske reindriftssamer. Status: AUT
- Id 63164: Steinkonstruksjon. Lokaliteten skal ha vært tilholdssted for svenske reindriftssamer. Status: AUT
- Id 37769: Hustuft fra etterreformatorisk tid. Status: UAV

Kulturmiljøet omfatter spor etter svenske reindriftssamer. Svenske reindriftsamers tilstedeværelse og virksomhet i området og Troms for øvrig er kjent gjennom både muntlige og skriftlige kilder, samt stedsnavn. Reennes, som ligger like vest for kulturmiljøet, skal ha navn etter denne virksomheten. Kulturminnene inngår i en kulturhistorisk sammenheng og er representative for områdets kulturhistorie. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å inneha middels kunnskapsverdi, middels opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Russenes sør vurderes samlet å inneha middels verdi.

4.1.7 Kulturmiljø Bakken

Kulturmiljøet omfatter åtte SEFRAK-registrerte objekter.

- Id 19330007035: Uthus (bolighus) fra 1900-tallet (første kvartal).
- Id 19330007036: Uthus (stabbur) fra 1900-tallet (første kvartal)
- Id 19330007038: Naust fra 1900-tallet (andre kvartal)
- Id 19330007025: Bolighus fra 1900-tallet (første kvartal)
- Id 19330007030: Fjøs/stall fra 1900-tallet (første kvartal)
- Id 19330007031: Kokehus fra 1900-tallet (første kvartal)

- Id 19330007032: Smie fra 1900-tallet
- Id 19330007037: Sommerfjøs fra 1900-tallet (andre kvartal)

Kulturmiljøet omfatter forskjellige bygninger og bygningstyper representative for gårdsbosetning i området. Flere av bygningene er fra første del av 1900-tallet og er i så måte noe eldre enn vanlig for bygningsmassen i området. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å inneha middels kunnskapsverdi, liten til middels opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Bakken vurderes samlet å inneha middels verdi.

4.1.8 Kulturmiljø Skårheim

Kulturmiljøet omfatter til sammen seks kulturminner og ett SEFRAK-registrert objekt.

- Id 28897: Fem gammetufter samt en grop/matgjemme. Dette skal være tuftene etter en Jørn-Johan som levde her på slutten av 1700-tallet. Et eldre navn på stedet er også "Jørnjord'n". Status: AUT
- Id 67815: Matgjemme. Kulturminnet virker etter beskrivelse å være det samme som er registrert under Id 28897. Status: AUT
- Id 19330007026: Bolighus fra 1900-tallet (andre kvartal)

Kulturmiljøet omfatter trolig spor etter sjøsamisk bosetning i området. Kulturminnene er en vanlig forekommende kulturminnetype som er representative for områdets kulturhistorie. Den SEFRAK-registrerte bygningen er revet. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å inneha middels kunnskapsverdi, middels opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Skårheim vurderes samlet å inneha middels verdi.

4.1.9 Kulturmiljø Fossberg

Kulturmiljøet omfatter to SEFRAK-registrerte objekter.

- Id 19330008036: Bolighus fra 1900-tallet (andre kvartal)
- Id 19330008037: Fjøs fra 1900-tallet (andre kvartal)

Kulturmiljøet omfatter bygninger som er vanlig forekommende, men representative for områdets gårdsbosetning. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å inneha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Fossberg vurderes samlet å inneha liten verdi.

4.1.10 Kulturmiljø Engen

Kulturmiljøet omfatter ett SEFRAK-registrert objekt.

- Id 19330008008: Uthus, opprinnelig brukt som kokehus, fra 1900-tallet (første kvartal).

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å inneha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Engen vurderes samlet å inneha liten verdi.

4.1.11 Kulturmiljø Sætre

Kulturmiljøet omfatter to SEFRAK-registrerte objekter.

- Id 19330008022: Fjøs fra 1900-tallet (første kvartal).
- Id 19330008023: Uthus fra 1900-tallet (andre kvartal)

Kulturmiljøet omfatter bygninger som er vanlig forekommende, men representative for gårdsbosetning i området. En av bygningene, fjøsen, er imidlertid revet. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å inneha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Sætre vurderes samlet å inneha liten verdi.

4.1.12 Kulturmiljø Kjempedalen

Kulturmiljøet omfatter tre SEFRAK-registrerte objekter.

- Id 19330008025: Bolighus fra 1900-tallet (andre kvartal)
- Id 19330008026: Fjøs fra 1900-tallet (andre kvartal)
- Id 19330008027: Uthus fra 1900-tallet (andre kvartal)

Kulturmiljøet omfatter bygninger som er vanlig forekommende, men representative for gårdsbosetning i området. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å inneha liten kunnskapsverdi og opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Kjempedalen vurderes samlet å inneha liten verdi.

4.1.13 Kulturmiljø Ryan

Kulturmiljøet omfatter ett SEFRAK-registrert objekt.

- Id 19330019018: Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal).

Kulturmiljøet omfatter en bygningstype som er vanlig forekommende i området. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å inneha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Ryan vurderes samlet å inneha liten verdi.

4.1.14 Kulturmiljø Balsfjordeidet

Kulturmiljøet omfatter til sammen 12 kulturminner, ett funnsted, åtte krigsminner, samt 11 SEFRAK-registrerte bygninger.

- Felt id 212, 215-230: Ledegjerde for rein. Gjerdet er omkring 800 m langt, mellom 0,6 og 1,5 m bredt og 0,6-0,9 m høyt. Gjerdet er anlagt på tvers av et gammelt reintråkk fra Smørpundfjellet til Sørfjellet. Gjerdet er gjennomgående i god stand selv om det er overgrodd og flere steder avbrutt av skogsveier og bekker. Status: AUT.
 - Det skal finnes et ledegjerde for rein til i fjellsiden hvor kraftledningen tenkes bygd (Schanche 2010)
- Felt Id 213: Rydningsrøys. Status UAV
- Felt Id 214: Fangstgrop. Status: AUT

- Felt Id 198: Rydningsrøys. Status: UAV
- Felt Id 199: Fangstgrop. Status: AUT
- Felt Id 200: Mulig fangstgrop. Status: AUT
- Felt Id 201: Fangstgrop. Status: AUT
- Felt Id 202: Fangstgrop. Status: AUT
- Felt Id 203: Fangstgrop. Status: AUT
- Felt Id 204: Fangstgrop (usikker). Status: AUT
- Felt Id 205: Fangstgrop (usikker). Status: AUT
- Felt Id 206: Fangstgrop. Status: AUT
- Id 62906: Funnsted for en kniv/øks av jern. Status: UAV
- B1: Bunker av betong. Status: IKKE
- B2: To bunkere av betong. Status: IKKE
- B3: Skytestilling. Status: IKKE
- B4: Skytestilling. Status: IKKE
- B5: Skytestilling. Status: IKKE
- B6: Skytestilling. Status: IKKE
- B7: Skytestilling. Status: IKKE
- Id 19330009007: Bolighus fra 1900-tallet (andre kvartal)
- Id 19330009008: Kårstue fra 1900-tallet (første kvartal)
- Id 19330009009: Uthus fra 1900-tallet (første kvartal)
- Id 19330009010: Uthus fra 1900-tallet (første kvartal)
- Id 19330009011: Fjøs fra 1900-tallet (andre kvartal)
- Id 19330009012: Våningshus fra 1900-tallet (første kvartal)
- Id 19330009005: Fjøs fra 1900-tallet (andre kvartal)
- Id 19330009006: Enebolig fra 1900-tallet (første kvartal)
- Id 19330009001: Fjøs
- Id 19330009002: Enebolig
- Id 19330009003: Uthus

Kulturmiljøet omfatter et større antall kulturminner som avspeiler ulike perioder samt ulike sider av aktivitet og bosetning i området. Her finnes kulturminner tilknyttet jakt/fangst av rein noe som gir kulturmiljøet en viss tidsdybde. En stor del av kulturminnene er tilknyttet nyere tids bosetning og aktivitet. Her finnes bl.a. en rekke bygninger tilknyttet gårdsdrift. Kulturmiljøet omfatter bl.a. både norske og tyske krigsminner. Det dreier seg om fem skytestillinger fra 2. verdenskrig og tre bunkere bygget av det norske forsvar i etterkrigstiden som beredskap for en eventuell russisk invasjon (Hesjedal et al. 2010). Skytestillingene er trolig en del av Lyngenlinjen som var et større forsvarssystem. Krigsminner er tidligere i liten grad registrert og dokumentert i Nord-Norge. Flere av kulturminnene, eksempelvis reingjerdet, er fremdeles godt synlige. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å inneha middels til stor kunnskapsverdi, stor opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Balsfjordeidet vurderes samlet å inneha stor verdi.

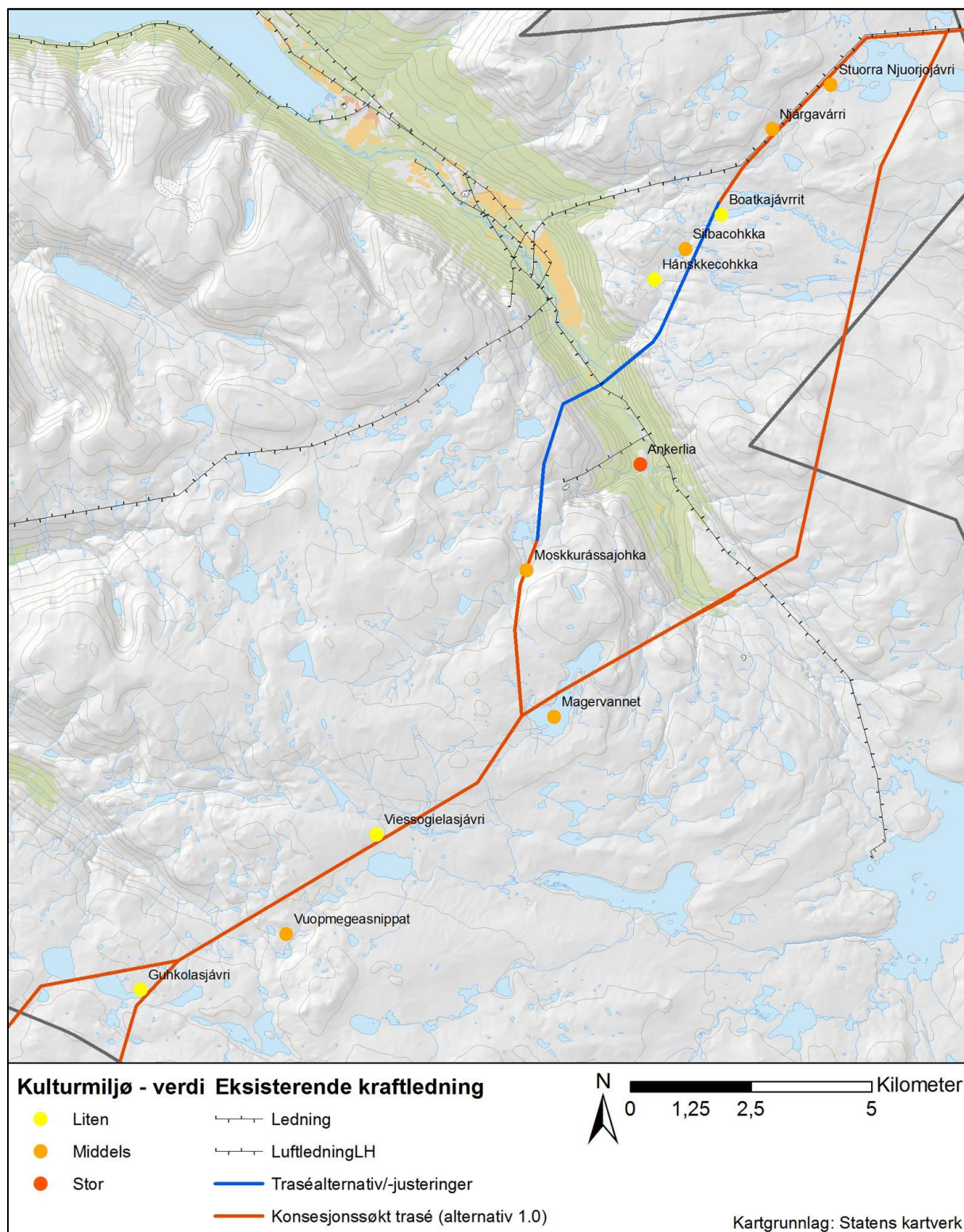
4.1.15 Kulturmiljø i Balsfjord kommune

Herunder følger en skjematisk oversikt over definerte kulturmiljø samt verdi.

Kulturmiljø	Verdi
Sætervang	Liten
Lunde	Liten
Hardersetra	Liten
Lindbu	Liten
Bukteelva	Liten
Russenes sør	Middels
Bakken	Middels
Skårheim	Middels
Fossberg	Liten
Engen	Liten
Sætre	Liten
Kjempedalen	Liten
Ryan	Liten
Balsfjordeidet	Stor

Figur 6: Oversikt over kulturmiljø i Balsfjord kommune.

4.2 Kåfjord kommune

Figur 7: Kulturmiljø i Kåfjord kommune.

4.2.1 Kulturmiljø Guhkolašjávri

Kulturmiljøet omfatter en lokalitet med ett kulturminne.

- Kf1: Oppmuring av ukjent funksjon (mulig varde) fra nyere tid. Status: IKKE

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten kunnskapsverdi, liten til middels opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Guhkolašjávri vurderes samlet å inneha liten verdi.

4.2.2 Kulturmiljø Vuopmegeašnippat

Kulturmiljøet omfatter til sammen seks kulturminner.

- Kf2: Mulig skyteskjul. Status: AUT
- Kf3: Heller. Status: AUT
- Kf4: Ildsted, trolig av nyere dato. Status: IKKE
- Kf5: Ildsted. Status: AUT
- Kf6: Ildsted/rasteplass av nyere dato. Status: IKKE
- Kf7: Ildsted. Status: AUT

Fire av strukturene er ildsteder, mens de øvrige er en heller og et mulig skyteskjul som utgjør et fangstanlegg. Kulturmiljøet omfatter ulike kulturminnetyper som er representative for bruk og aktivitet i området. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels kunnskapsverdi, middels opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Vuopmegeašnippat i vurderes samlet å inneha middels verdi.

4.2.3 Kulturmiljø Viessogielasjávri

Kulturmiljøet omfatter ett kulturminne.

- Kf8: Kjøttgjemme. Status: AUT

Kulturminnetyper er representativ for tidligere bruk av område og ressurser. Kulturminnetyper er vanlig forekommende. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten til middels kunnskapsverdi, liten til middels opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Viessogielasjávri i vurderes samlet å inneha liten verdi.

4.2.4 Kulturmiljø Magervannet

Kulturmiljøet omfatter ulike kulturminner tilknyttet jakt og fangst, reindrift og gruvedrift.

- Kf9: Innhegning. Status: AUT
- Kf10: Innhegning. Status: AUT
- Kf11: Feisel/markering av skjerp. Status: IKKE
- Kf12: Ildsted. Status: IKKE
- Felt Id 085: Steingjerde beregnet på reinfangst eller –drift. Status: Ikke angitt
- Felt Id 086: Ovalt gjerde/innhegning. Status: Ikke angitt

- Felt Id 087-095: Fundament for gjerdestokker, trolig fra ledegjerde for rein. Status: Ikke angitt
- Felt Id 083: Steinoppbygning (skytestilling?). Status: ikke angitt
- Felt Id 084: Skytestilling? Status: Ikke angitt
- Felt Id 078: Skytestilling (jakt). Status: Ikke angitt
- Felt Id 079: Steinsetning (steiner på rekke og i sirkel). Informanter har utpekt området som et reingjerde. Status: Ikke angitt
- Felt Id 080: Fiskegjemme/matgjemme. Status: ikke angitt
- Felt Id 082: Skyteskjul (andejakt?). Status: Ikke angitt

Kulturmiljøet omfatter ulike kulturminnetyper tilknyttet jakt og fangst og ikke minst, reinfangst /-drift. Her finnes også kulturminner som kan være tilknyttet gruvedriften i Ankerlia. Kulturminnene er representative for bruk av ressurser og område, og avspeiler ulike sider av kulturhistorien. Informanter har knyttet området til reinfangst /-drift. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels kunnskapsverdi, middels opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Magervannet vurderes samlet å inneha middels verdi.

4.2.5 Kulturmiljø Moskkuráššajohka

Kulturmiljøet omfatter fem registrerte kulturminner.

- Kf13: Ildsted av nyere dato. Status: IKKE
- Kf14: Ildsted. Status: UAV
- Kf15: (Lede)gjerde. Status: AUT
- Kf16: (Lede)gjerde. Status: AUT
- Kf17: Ildsted. Status: UAV

Kulturmiljøet omfatter kulturminner som er representative for aktiviteten i området. Flere av kulturminnene er imidlertid vanlig forekommende. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels kunnskapsverdi, liten til middels opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Moskkuráššajohka i vurderes samlet å inneha middels verdi.

4.2.6 Kulturmiljø Ankerlia

Kulturmiljøet omfatter spor etter gruvedrift, og omfatter både det gamle administrasjonsområdet i Ankerlia og gruvene oppe i fjellet ved Sabasjohka. Det ble også registrert strukturer tilknyttet driften under registreringene i 2010.

- Felt Id 096:Steinfundament for moderne bygning. Antatt relatert til gruvedrift, kraftverk eller veidbygging. Status: Ikke angitt
- Felt Id 097: Stolpefundament. Flere slike fundament ligger på rekke fra Ankerlia kraftverk mot den gamle gruvebygningen. Status: Ikke angitt
- Felt Id 098: Rektangulær steinhytte. Status: Ikke angitt
- Felt Id 099: Stolpefundamenter. Status: Ikke angitt
- Felt Id 100: Gammetuft/nedrast gamle. Status: IKKE

Figur 8: Spor etter administrasjonsområdet i Ankerlia. Foto: Elin Rose Myrvoll, NIKU 2008.

Det gamle administrasjonsområdet i Ankerlia er i dag tilrettelagt med en kultursti. I forbindelse med kulturminneforvaltningens registreringer er det også registrert spor etter gruvedrift i omkringliggende fjellområder. Kulturminnene representerer en viktig del av kommunens nyere historie og inngår i en historisk sammenheng. Gruvedriften har satt tydelige spor etter seg i dette området og egner seg til formidling. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha stor kunnskapsverdi, stor opplevelsesverdi og stor bruksverdi.

Kulturmiljø Ankerlia vurderes samlet å inneha stor verdi.

4.2.7 Kulturmiljø Hånskečohkka

Kulturmiljøet omfatter fire kulturminner.

- Kf18: Ildsted av nyere dato. Status: IKKE
- Kf19: Ildsted. Status: AUT
- Kf20: Ildsted. Status: UAV
- Kf21: Ildsted. Status: UAV

Kulturmiljøet omfatter kulturminner som er representative og avspeiler bruk av området, men de er en vanlig forekommende kulturminnetype. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten til middels kunnskapsverdi, liten til middels opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Hånskečohkka vurderes samlet å inneha liten verdi.

4.2.8 Kulturmiljø Silbačohkka

Kulturmiljøet omfatter til sammen fem kulturminner.

- Kf22: Ildsted. Status: UAV
- Kf23: Ildsted av nyere dato. Status: IKKE
- Kf24: Teltring. Status: UAV
- Kf25: Åttetallsildsted / *geađgebearpmet árran*. Status: AUT
- Kf26: Ildsted. Status: AUT

Kulturmiljøet omfatter kulturminner tilknyttet aktivitet i fjellområdene. Kulturminnetypen er representativ, men vanlig forekommende. Åttetallsildsted / *geađgebearpmet árran* er en type samisk boplass som bl.a. har vært brukt innen tamreinøkonomien. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels kunnskapsverdi, liten til middels opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Silbačohkka vurderes samlet å inneha middels verdi.

4.2.9 Kulturmiljø Boatkajávrrit

Kulturmiljøet omfatter ett kulturminne

- Kf27: Ildsted. Status: AUT

Kulturminnetypen er representativ, men vanlig forekommende. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten til middels kunnskapsverdi, liten til middels opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Boatkajávrrit vurderes samlet å inneha liten verdi.

4.2.10 Kulturmiljø Njårgavárri

Kulturmiljøet omfatter tre kulturminner.

- Kf36: Ildsted. Status: AUT
- Kf37: Teltboplass. Status: AUT
- Kf38: Ildsted, mulig åttetallsildsted / *geađgebearpmet árran*. Status: UAV

Kulturmiljøet omfatter bosetningsspor og anses å være representative for områdets kulturhistorie. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels kunnskapsverdi, middels opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Njårgavárri vurderes samlet å inneha middels verdi.

4.2.11 Kulturmiljø Stuorra Njuorjojavri

Kulturmiljøet omfatter to kulturminner.

- Kf39: Ildsted/teltplass. Status: AUT
- Kf40: Ildsted. Status: AUT

Kulturmiljøet omfatter bosetningsspor og anses å være representative for områdets kulturhistorie. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels kunnskapsverdi, middels opplevelsesverdi og middels bruksverdi

Kulturmiljø Stuorra Njuorjojavri vurderes samlet sett å ha middels verdi.

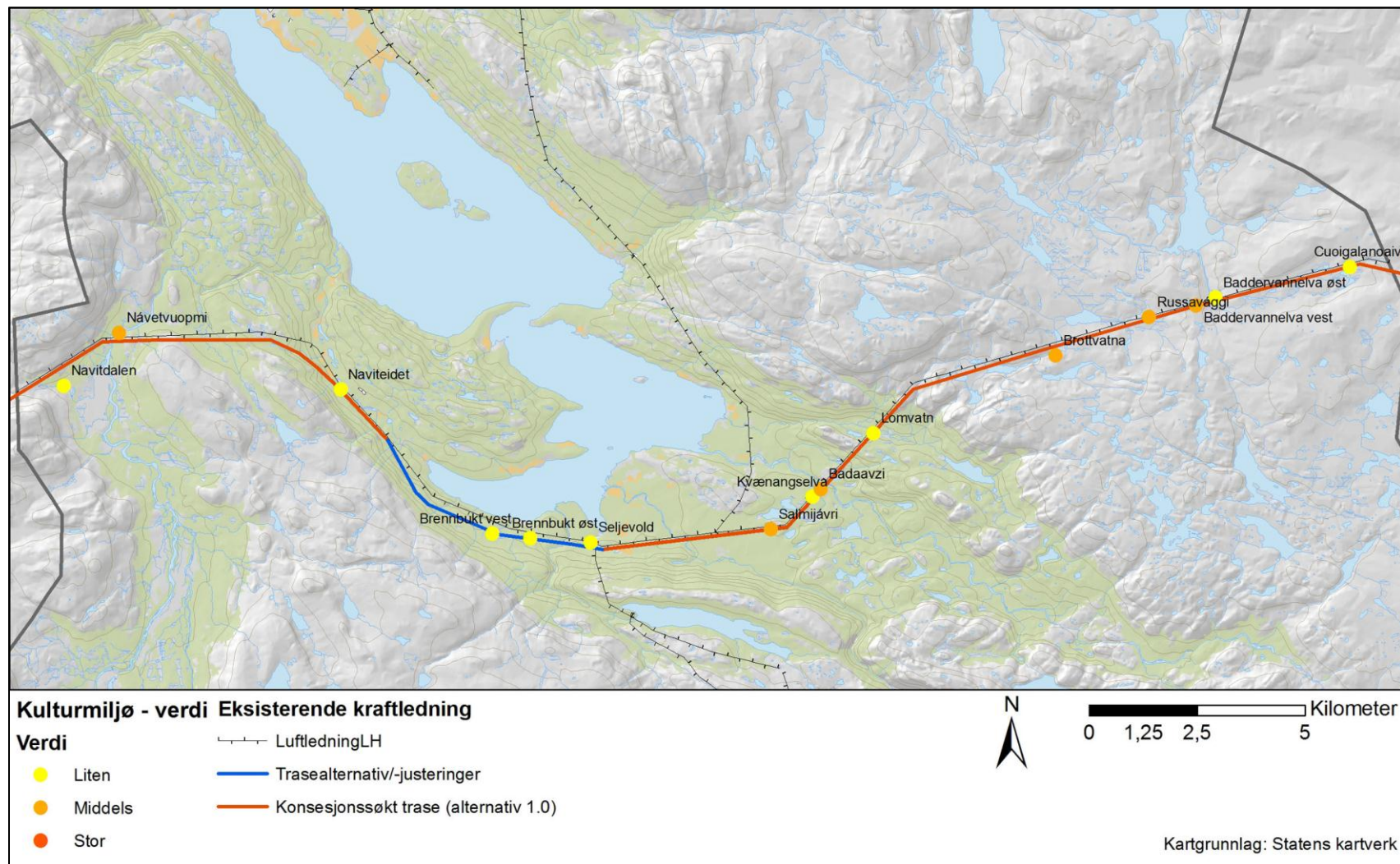
4.2.12 Kulturmiljø i Kåfjord kommune

Herunder følger en skjematisk oversikt over definerte kulturmiljø samt verdi.

Kulturmiljø	Verdi
Guhkolašjavri	Liten
Vuopmegeašnippat	Middels
Viessogielasjavri	Liten
Magervannet	Middels
Moskkuráššajohka	Middels
Ankerlia	Stor
Hánskkečohkka	Liten
Silbačohkka	Middels
Boatkajávrrit	Liten
Njágavárri	Middels
Stuorra Njuorjojavri	Middels

Figur 9: Oversikt over kulturmiljø i Kåfjord kommune.

4.3 Kvæningen kommune

Figur 10: Kulturmiljø i Kvæningen kommune.

4.3.1 Kulturmiljø Navitdalen

Kulturmiljøet omfatter ett kulturminne.

- Felt Id 176: Ildsted, alder og opphav usikkert. Status: Ikke angitt

Kulturminnetypen er vanlig forekommende i området. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten til middels kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Navitdalen vurderes samlet å inneha liten verdi.

4.3.2 Kulturmiljø Návétvuopmi

Kulturmiljøet omfatter til sammen 14 kulturminner.

- Kv1: Ildsted, trolig av nyere dato. Status: IKKE
- Kv2: Ildsted. Status: AUT
- Kv3: Ildsted. Status: AUT
- Kv4: Ildsted. Status: UAV
- Kv5: Ildsted. Status: IKKE
- Kv6: Ildsted: Status: AUT
- Kv7: Ildsted. Status: AUT
- Kv8: Ildsted. Status: AUT
- Kv9: Ildsted. Status: AUT
- Kv10: Ildsted. Status: UAV
- Felt Id 177: Ildsted. Status: Ikke angitt
- Felt Id 178: Ildsted. Status: Ikke angitt
- Felt Id 179: Ildsted. Status: Ikke angitt
- N Felt Id 2: Teltboplass (Svestad 2004: 17). Status: AUT

Kulturmiljøet omfatter kulturminner som for en stor del er tilknyttet boplassområder langs elven. Ett av ildstedene (Kv3) ligger utsatt til på en erosjonsutsatt elvebrink. Kulturminnene avspeiler aktivitet og bosetning i området. Kulturminnetypen er imidlertid vanlig forekommende i området. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels kunnskapsverdi, middels opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Návétvuopmi vurderes samlet å inneha middels verdi.

4.3.3 Kulturmiljø Naviteidet

Kulturmiljøet omfatter ett kulturminne.

- Felt Id 174: Ildsted. Status: Ikke angitt

Kulturminnetypen er vanlig forekommende. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten til middels kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Naviteidet vurderes samlet å inneha liten verdi.

4.3.4 Kulturmiljø Brennbukt vest

Kulturmiljøet omfatter ett kulturminne.

- Kv15: Ildsted. Status: IKKE

Kulturminnetypen er vanlig forekommende. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten til middels kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Brennbukt vest vurderes samlet å inneha liten verdi.

4.3.5 Kulturmiljø Brennbukt øst

Kulturmiljøet omfatter ett kulturminne.

- Felt Id 173: Varde. Status: UAV

Kulturminnetypen er representativ, men vanlig forekommende. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten til middels kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Brennbukt øst vurderes samlet å inneha liten verdi.

4.3.6 Kulturmiljø Seljevold

Kulturmiljøet omfatter ett funnsted.

- Id 47153 – Funnsted – det ble her funnet 149 mynter av sølv og kobber fra 1700-1800 tallet.
Status: UAV

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Seljevold vurderes samlet å inneha liten verdi.

I og med at de registrerte kulturminneverdiene er borte fra stedet vil kulturmiljøet ikke tas med videre i omfangs- og konsekvensvurdering.

4.3.7 Kulturmiljø Salmijárvi

Kulturmiljøet omfatter tre kulturminner.

- Kv16: Ildsted av nyere dato. Status: IKKE
- Felt Id 171: Tjæremile. Status: UAV
- Felt Id 172: Mulig fangstgrop. Status: AUT

Kulturmiljøet omfatter ulike kulturminner som avspeiler ulike sider av området historie. Kulturminneverdiene er først og fremst tilknyttet Felt Id 171 og 172. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels kunnskapsverdi, liten til middels opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Salmijárvi vurderes samlet å inneha middels verdi.

4.3.8 Kulturmiljø Kvænangselva

Kulturmiljøet omfatter en kulturminnelokalitet.

- N Felt Id 1: Ildsted og teltring. Status: Antatt AUT

Figur 11: Område hvor det finnes en teltring og ildsted. Foto: Elin Rose Myrvoll, NIKU 2008.

Kulturmiljøet omfatter ett kulturminne som er representativ for området kulturhistorie, om enn vanlig forekommende. Lokaliteten ligger i eksisterende kraftledningstrasé. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å inneha middels kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og bruksverdi.

Kulturmiljø Kvænangselva vurderes samlet å inneha liten verdi.

4.3.9 Kulturmiljø Badaavži

Kulturmiljøet omfatter tre kulturminner.

- Felt Id 175: To fangstgroper og en tjæremile. Status: Fangstgroper – AUT og tjæremile - UAV

Kulturmiljøet omfatter ulike kulturminnetyper som avspeiler ulike sider av området historie. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å inneha middels kunnskapsverdi, liten til middels opplevelsesverdi og bruksverdi.

Kulturmiljø Badaavži vurderes samlet å inneha middels verdi.

4.3.10 Kulturmiljø Lomvatn

Kulturmiljøet omfatter en struktur.

- Kv17: Oval/hesteskoformet struktur av ukjent funksjon. Mulig tuft eller sammenrast dyregrav. Status: UAV

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å inneha liten til middels kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og bruksverdi.

Kulturmiljø Lomvatn vurderes samlet å inneha liten verdi.

4.3.11 Kulturmiljø Brottvatna

Kulturmiljøet omfatter til sammen 16 kulturminner

- Kv18: Kjøttgjemme og femsteinerssovn. Status: AUT
- Kv19: Ildsted og teltring. Status: UAV
- Kv20: Ildsted av nyere dato. Status: IKKE
- Kv21: Ildsted. Status: AUT
- Kv22: Ildsted. Status: AUT
- Kv23: Ildsted. Status: AUT
- Kv24: Femsteinerssovn. Status: AUT
- Kv25: Grop, trolig av nyere dato. Status: IKKE
- Kv26: Ildsted fra nyere tid. Status: IKKE
- Kv27: Ildsted. Status: AUT
- Kv28: Ildsted, mulig åttetallsildsted / *geađgebearpmet árran*. Status: AUT
- Kv29: Ildsted. Status: UAV
- Kv30: Ildsted. Status: UAV
- Kv31: Ildsted, trolig av nyere dato. Status: IKKE
- Kv32: Ildsted. Status: UAV

Kulturmiljøet omfatter en rekke kulturminner i områdene ved Brottvatna. Kulturminnene er først og fremst bosetningsspør av ulike typer som er representative for bruken av området. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å inneha middels kunnskapsverdi, middels opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Brottvatna vurderes samlet å inneha middels verdi.

4.3.12 Kulturmiljø Ruossavággi

Kulturmiljøet omfatter til sammen 14 kulturminnelokaliteter.

- Kv33: Åttetallsildsted / *geađgebearpmet árran*. Status: AUT
- Kv34: Ildsted. Status: UAV
- Kv35: Steinsatt firkant. Status: AUT. En liknende firkant ligger også 22 m vest for Kv33 og vitner om et større aktivitetsområde.
- Kv36: Ildsted og trolig teltring. Status: AUT
- Kv37: Ildsted, trolig av nyere dato. Status: IKKE
- Kv38: Åttetallsildsted / *geađgebearpmet árran*. Status: AUT

- Kv39: Åttetallsildsted. Status: UAV
- Kv40: Ildsted. Status: IKKE
- Kv41: Ildsted. Status: IKKE
- Kv42: Ildsted. Status: UAV
- Kv43: Ildsted av nyere dato. Status: IKKE
- Kv44: Åttetallsildsted / *geađgebearpmet árran*. Status: IKKE
- Kv45: Åttetallsildsted. Status: AUT
- Kv46: Ildsted, trolig av nyere dato. Status: IKKE

Kulturmiljøet omfatter en rekke bosetningsspor innenfor et større område ved Russavággi. Her finnes bl.a. flere åttetallsildsted / *geađgebearpmet árran* som er en kjent samisk kulturminnetype. Kulturminnene er representative for områdets kulturhistorie, om enn av en type som er vanlig forekommende. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å inneha middels kunnskapsverdi, middels opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Ruossavággi vurderes samlet å inneha middels verdi.

4.3.13 Kulturmiljø Baddervannelva vest

Kulturmiljøet omfatter fem kulturminner.

- Kv55: Ildsted. Status: AUT
- Kv56: Ildsted. Status: AUT
- Kv57: Ildsted. Status: AUT
- Kv58: Ildsted. Status: IKKE
- Kv59: Ildsted av nyere dato. Status: IKKE

Kulturmiljøet omfatter en rekke bosetningsspor innenfor et større område vest for elva som renner inn i Baddervannet. Kulturminnene er representative for bruken av området, men er av en type som er vanlig forekommende. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å inneha middels kunnskapsverdi, liten til middels opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Baddervannelva vest vurderes samlet å inneha middels verdi.

4.3.14 Kulturmiljø Baddervannelva øst

Kulturmiljøet omfatter tre kulturminner

- Kv60: Ildsted, trolig av nyere dato. Status: IKKE
- Kv61: Ildsted. Status: AUT
- Kv62: Ildsted av nyere dato. Status: IKKE

Kulturmiljøet omfatter bosetningsspor av en type som er representative, men vanlig forekommende. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å inneha liten til middels kunnskapsverdi, liten til opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Baddervannelv øst vurderes samlet å inneha liten verdi.

4.3.14 Kulturmiljø Čuoigalanoaivi

Kulturmiljøet omfatter ett kulturminne.

- Kv63: Ildsted. Status: IKKE

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å inneha liten til middels kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Čuoigalanoaivi vurderes samlet å inneha liten verdi.

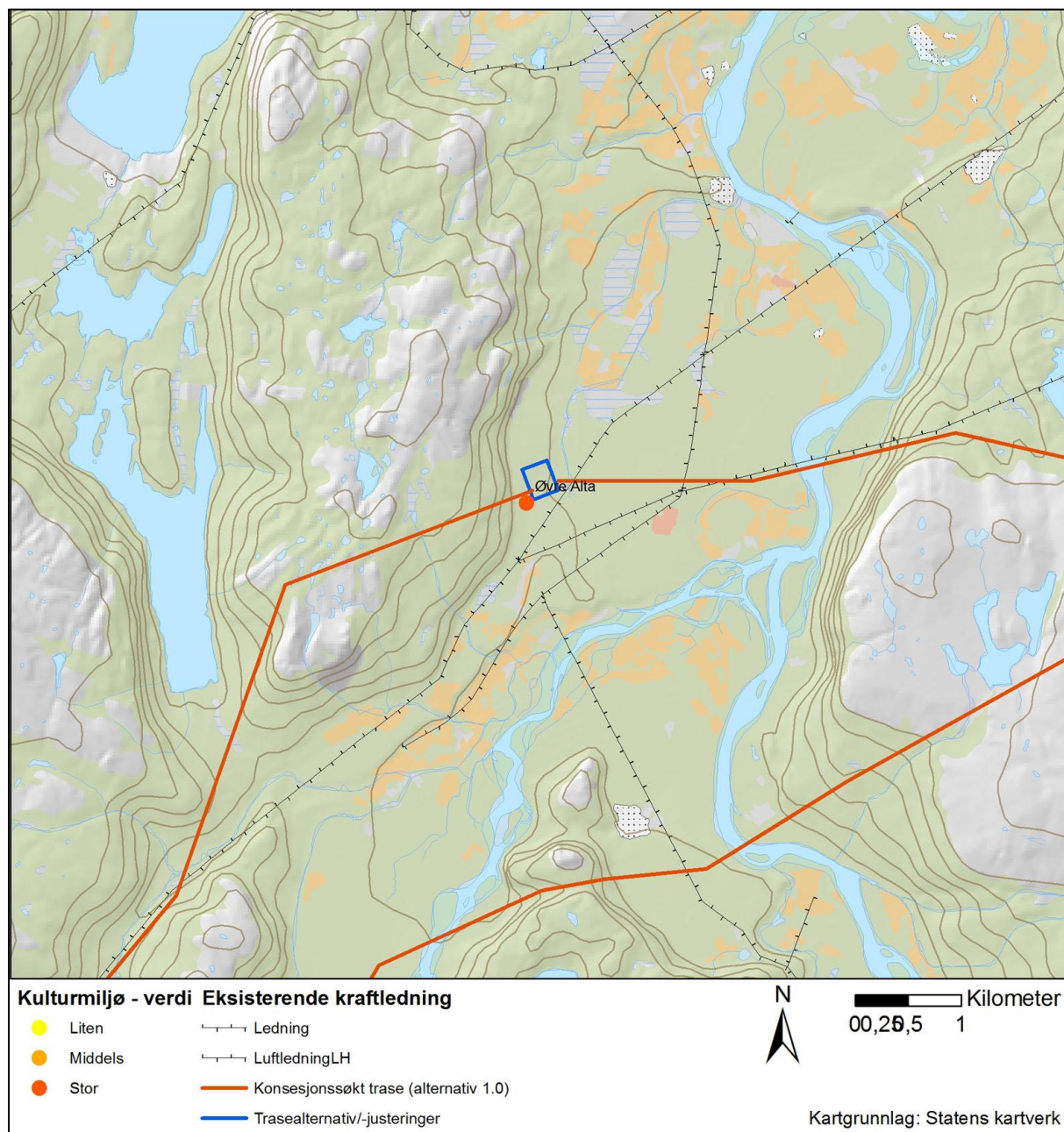
4.3.15 Kulturmiljø i Kvænangen kommune

Herunder følger en skjematisk oversikt over definerte kulturmiljø samt verdi.

Kulturmiljø	Verdi
Navitdalen	Liten
Návetvuopmi	Middels
Naviteidet	Liten
Brennbukt vest	Liten
Brennbukt øst	Liten
Seljevold	Liten
Salmijávri	Middels
Kvænangselva	Liten
Badaavži	Middels
Lomvatn	Liten
Brottvatna	Middels
Ruossavággi	Middels
Baddervannelva vest	Middels
Baddervannelva øst	Liten
Čuoigalanoaivi	Liten

Figur 12: Oversikt over kulturmiljø i Kvænangen kommune.

4.4 Alta kommune

Figur 13: Kulturmiljø i Alta kommune.

4.4.1 Kulturmiljø Øvre Alta

Kulturmiljøet omfatter 10 kulturminner

- Id 47591: Fangstlokalitet med seks fangstgroper og tre groper. Kulturminnene danner en buelignende formasjon på furumoen hvor de ligger. Status: AUT
- Id 138073: Fangstgrop. Status: AUT
- Id 138071: Fangstlokalitet med 4 fangstgroper. Status: AUT
- Id 138072: Mulig tjæremile bestående av 3 groper og en større grunnere grop med taperenne i vollen, mulig tjærehjell. Status: UAV
- N Felt id 5: Mulig samisk urgrav. Status: Antatt AUT

Kulturmiljøet omfatter ulike kulturminnetyper som avspeiler forskjellige sider ved områdets kulturhistorie. I dette området finnes mange fangstgroper tilknyttet jakt/fangst på villrein eventuelt elg. Kulturmiljøet omfatter et kulturminne som er relativt sjeldent forekommende i området og som representerer samisk førkristen gravskikk. Lokaliteten ligger i ei ur som kan ha potensial for langt flere graver. Kulturmiljøet vurderes på grunnlag av foreliggende opplysninger, å inneha stor kunnskapsverdi, stor opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Øvre Alta vurderes samlet å inneha stor verdi.

Figur 14: Fangstgrop i kulturmiljø Øvre Alta . Foto: Elin Rose Myrvoll, NIKU 2008.

4.4.2 Kulturmiljø i Alta kommune

Herunder følger en skjematisk oversikt over definerte kulturmiljø samt verdi.

Kulturmiljø	Verdi
-------------	-------

Øvre Alta	Stor
-----------	------

Figur 15: Oversikt over kulturmiljø i Alta kommune.

4.5 Hammerfest kommune

Det er, per i dag, ikke funnet grunnlag for å definere kulturmiljø i ledningstrasé eller tiliggende områder innenfor den aktuelle delen av ledningsstraséen (jf. alternativ 1.34). Det påpekes imidlertid at bynære områder ikke er befart (Schanche 2010).

5 Omfangs- og konsekvensvurdering

Vurdering av omfang og konsekvens er angitt i henhold til metodikk i kapittel 2.3. Omfangs- og konsekvensvurdering gjøres for områder med nye alternativ/traséjusteringer (jf. figur 4).

5.1 Balsfjord kommune

5.1.1 Kulturmiljø Sætervang

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger i overkant av 100 meter fra planlagt trasé og kraftledningen forventes å påvirke kulturmiljøet indirekte gjennom visuell innvirkning. Grunnet kort avstand forventes kraftledningen å bli forholdsvis visuelt dominerende sett fra kulturmiljøet. Dette gjelder fortrinnsvis i driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Alternativ 1.0 - traséjustering

Omfangs- og konsekvensvurdering som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.25

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger i overkant av 100 meter fra planlagt kraftledningstrase og kraftledningen forventes å påvirke kulturmiljøet indirekte gjennom visuell innvirkning. Grunnet kort avstand forventes kraftledningen å bli forholdsvis visuelt dominerende sett fra kulturmiljøet. Dette gjelder fortrinnsvis i driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

5.1.2 Kulturmiljø Lindbu

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Det er omkring 250 m mellom kulturmiljø og trasé, men ledningen planlegges lagt i fjellskråningen ovenfor kulturmiljøet og forventes å bli synlig. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Alternativ 1.0 - traséjustering

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Trasejustering medfører stedvis større avstand og det er i underkant av 300 m mellom kulturmiljø og kraftledningstrasé. Ledningen vil imidlertid ligge i fjellskråningen ovenfor kulturmiljøet og forventes å bli synlig. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Alternativ 1.25

Omfangs- og konsekvensvurdering som for alternativ 1.0.

5.1.3 Kulturmiljø Bukteelva

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet ligger i ytterkanten av og sør for ledningstrasé, alternativ 1.0. Kulturminneverdiene i kulturmiljøet er, per i dag, i første rekke tilknyttet en heller med bosetningsspor (Id 8430). Lokaliteten er ikke med sikkerhet gjenfunnet, men det kan dreie seg om Felt Id 210 som ligger i overkant av 150 m sør for planlagt trasé. Kulturminneverdier i kulturmiljøet forventes ikke å berøres direkte av tiltaket (forutsatt at anleggsvirksomhet er begrenset til ledningstraséen). Kulturmiljøet ligger innenfor nærvirkningssonen og ledningen forventes å dominere omgivelsene visuelt, særlig i driftsfasen. Området er imidlertid skogkledd og dette forventes å dempe inntrykket sett fra kulturmiljøet. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Alternativ 1.0 - trasejustering

Kulturminneverdiene i kulturmiljøet er, per i dag, i første rekke tilknyttet en heller med bosetningsspor (Id 8430). Lokaliteten er ikke med sikkerhet gjenfunnet, men det kan dreie seg om Felt Id 210 som ligger i overkant av 30 m sør for planlagt ledning, traséjustering. Det er også planlagt en mast (BM43) omkring 45 m nordøst for lokaliteten. Kulturminneverdier i kulturmiljøet forventes ikke å berøres direkte av tiltaket (forutsatt at anleggsvirksomhet er begrenset til ledningstraséen). Kulturmiljøet ligger imidlertid innenfor nærvirkningssonen og ledningen forventes å dominere omgivelsene visuelt, særlig i driftsfasen. Området helleren ligger i er imidlertid skogkledd og dette forventes å dempe inntrykket noe. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Alternativ 1.25

Omfangs- og konsekvensvurdering som for alternativ 1.0.

5.1.4 Kulturmiljø Russenes sør

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger i overkant av 100 nord for den planlagte ledningstraséen. Grunnet kort avstand forventes kraftledningen å bli forholdsvis visuelt dominerende sett fra kulturmiljøet. Det går i dag en kraftledning gjennom sørlige del av kulturmiljøet og en ny kraftledning forventes i noen grad å forsterke den visuelle innvirkningen. Dette gjelder fortrinnsvis i driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Små negative (-)

Alternativ 1.0 - trasejustering

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger i underkant av 300 m nord for planlagt kraftledning. Kulturmiljøet ligger i ytterkant av nærvirkningssonen og ledningen å i noen grad få visuell innvirkning, særlig i driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Små negative (-)

Alternativ 1.25

Omfangs- og konsekvensvurdering som for alternativ 1.0.

5.1.5 Kulturmiljø Bakken**Alternativ 1.0**

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger i underkant av 300 m nord for den planlagte ledningen. Det går i dag en kraftledning omkring 200 sør for kulturmiljøet og en ny kraftledning vil bidra til å forsterke visuell innvirkning. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Små negative (-)

Alternativ 1.0 - trasejustering

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger i underkant av 500 m nord for den planlagte ledningen. Kraftledningen forventes å være synlig i driftsfasen, men forventes grunnet avstand ikke å medføre endringer av betydning for kulturminner/-miljø.

Omfang: Intet

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.25

Omfangs- og konsekvensvurdering som for alternativ 1.0.

5.1.6 Kulturmiljø Skårheim

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger i overkant av 150 m nord for ledningstraséen og ligger med det innenfor ledningens nærvirkningssone. Ledningen vil gå sør for og parallelt med eksisterende ledning. En 420 kV-ledning forventes å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger i området. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Små negative (-)

Alternativ 1.0 - trasejustering

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger i overkant av 250 m nord for den planlagte ledningen og omkring 100 m nord for eksisterende ledning. En ny ledning forventes å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger i området, særlig i driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Små negative (-)

Alternativ 1.25

Omfangs- og konsekvensvurdering som for alternativ 1.0.

5.1.7 Kulturmiljø Fossberg

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger i overkant av 150 m nord for traséen og innenfor ledningens nærvirkningssone. Kraftledningen vil gå sør for og parallelt med eksisterende kraftledning og en 420 kV-ledning forventes å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger i området. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Alternativ 1.0 - trasejustering

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger i underkant av 250 m nord for planlagt ledning, i ytre del av nærvirkningssonen. En ny ledning forventes å, i noen grad, bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger i området, særlig i driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Alternativ 1.25

Omfangs- og konsekvensvurdering som for alternativ 1.0.

5.1.8 Kulturmiljø Engen

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Bygningen kulturmiljøet omfatter vil ligge omkring 250 m fra kraftledningen, i ytre del av nærvirkningssonen. Ledningen vil ligge i fjellsiden ovenfor kulturmiljøet og forventes å være synlig. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Ubetydelig/små negativ (0/-)

Alternativ 1.0 - trasejustering

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger i underkant av 500 m nord for ledningstraséen. Ledningen vil ligge i fjellsiden ovenfor kulturmiljøet og forventes å være synlig, men dette forventes grunnet avstand å ikke medføre endringer av betydning for kulturmiljøet.

Omfang: Intet

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.25

Omfangs- og konsekvensvurdering som for alternativ 1.0.

5.1.9 Kulturmiljø Sætre

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Bygningen kulturmiljøet omfatter, vil ligge omkring 300 m fra kraftledningen. Ledningen vil ligge i fjellsiden ovenfor kulturmiljøet og forventes å være synlig. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Alternativ 1.0 - trasejustering

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger i overkant av 350 m fra kraftledningen. Ledningen vil ligge i fjellsiden ovenfor kulturmiljøet og forventes å være synlig. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Alternativ 1.25

Omfangs- og konsekvensvurdering som for alternativ 1.0.

5.1.10 Kulturmiljø Kjempedalen

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Bygningen kulturmiljøet omfatter, vil ligge omkring 300 m fra kraftledningen. Ledningen vil ligge i fjellsiden ovenfor kulturmiljøet og forventes å være synlig. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Alternativ 1.0 - traséjustering

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger omkring 500 m fra traséen. Ledningen vil ligge i fjellsiden ovenfor kulturmiljøet og forventes å være synlig, men dette forventes grunnet avstand å ikke medføre endringer av betydning for kulturmiljøet.

Omfang: Intet

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.25

Omfangs- og konsekvensvurdering som for alternativ 1.0.

5.1.11 Kulturmiljø Ryan

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Bygningen kulturmiljøet omfatter, vil ligge innenfor nærvirkningssonen, i overkant av 200 m fra kraftledningen. Ledningen vil ligge i fjellsiden ovenfor kulturmiljøet og forventes å være synlig. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Alternativ 1.0 - traséjustering

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger omkring 400 m fra den planlagte kraftledningen. Ledningen vil ligge i fjellsiden ovenfor kulturmiljøet og forventes å være synlig. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Alternativ 1.25

Omfangs- og konsekvensvurdering som for alternativ 1.0.

5.1.12 Kulturmiljø Balsfjordeidet

Alternativ 1.0

Den planlagte kraftledningen vil gå gjennom deler av kulturmiljøet og berøres direkte, både i anleggs- og driftsfasen. Ledningen vil gå like øst for kulturminnene B3-7 og det nærmestliggende kulturminnet ligger like i overkant av 30 m fra den planlagte ledningen. Forutsatt at anleggsvirksomhet er begrenset til ledningstraséen forventes imidlertid ikke kulturminner å berøres direkte (ødelegges) av tiltaket. Kulturmiljøet omfatter kulturminner innenfor et større område og en betydelig andel av kulturminneverdiene i miljøet ligger utenfor nærvirkningssonen. Den planlagte kraftledningen forventes å bli visuelt dominerende i deler av kulturmiljøet. Ledningen forventes for øvrige deler av kulturmiljøet å, for en stor del, være synlig. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Små til middels negative (-/- -)

Alternativ 1.0 - traséjustering

Omfangs- og konsekvensvurdering som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.25

Omfangs- og konsekvensvurdering som for alternativ 1.0.

5.1.13 Balsfjord kommune - sammenfatning av omfangs- og konsekvensvurdering

Herunder følger en skjematisk sammenfatning for omfangs- og konsekvensvurdering for traséalternativ /-justeringer i Balsfjord kommune.

Balsfjord kommune				
Alternativ	Kulturmiljø	Omfang	Konsekvens	Rangering alternativ
Alternativ 1.0	Sætervang	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	2
	Lindbu	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
	Bukteelva	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
	Russenes sør	Lite negativt	Små negative -	
	Bakken	Lite negativt	Små negative -	
	Skårheim	Lite negativt	Små negative -	
	Fossberg	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
	Engen	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
	Sætre	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
	Kjempedalen	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
	Ryan	Lite negativt	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Balsfjordeidet	Lite negativt	Små/middels negative -/-	
	Alternativ 1.0 - traséjustering	Sætervang	Lite negativt	
Lindbu		Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
Bukteelva		Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
Russenes sør		Lite negativt	Små negative -	
Bakken		Intet	Ubetydelige 0	
Skårheim		Lite negativt	Små negative -	
Fossberg		Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
Engen		Intet	Ubetydelige 0	
Sætre		Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
Kjempedalen		Intet	Ubetydelige 0	
Ryan		Lite negativt	Ubetydelig/små negative 0/-	
Balsfjordeidet		Lite negativt	Små/middels negative -/-	

Alternativ 1.25				2
	Sætervang	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
	Lindbu	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
	Bukteelva	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
	Russenes sør	Lite negativt	Små negative -	
	Bakken	Lite negativt	Små negative -	
	Skårheim	Lite negativt	Små negative -	
	Fossberg	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
	Engen	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
	Sætre	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
	Kjempedalen	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
	Ryan	Lite negativt	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Balsfjordeidet	Lite negativt	Små/middels negative -/-	

Figur 16: Omfangs- og konsekvensvurdering, samt rangering av traséalternativ/-justeringer i Balsfjord kommune.

I Balsfjord vil den planlagte kraftledningen ha liten innvirkning på landskapsrommet sett fra et kulturminnesynspunkt (Hesjedal et al. 2010). Det er imidlertid to områder der det kan oppstå konflikt: Buktaelva ved Russenes og Øvergård-området på Balsfjordeidet (Schanche 2010).

Alternativ 1.0 – traséjustering er rangert som det beste alternativet sett i forhold til kjente kulturminner og kulturmiljø i Balsfjord kommune. Justeringene medfører i flere tilfeller større avstand mellom den planlagte kraftledningen og kjente kulturminneverdier, noe som innebærer at grad av visuell innvirkning forventes å bli noe mindre omfattende ved dette alternativet. For kulturmiljøene Bakken, Engen og Kjempedalen forventes visuell innvirkning ikke å medføre endringer av betydning ved dette alternativet. For kulturmiljøene Russenes sør, Skårheim, Fossberg og Ryan forventes det å være visuell innvirkning, men i mindre grad enn for alternativ 1.0. Imidlertid forventes visuell innvirkning å være mindre ved alternativ 1.0 for kulturmiljø Bukteelva.

Alternativ 1.0 og 1.25 er rangert likt da det på bakgrunn av omfangs- og konsekvensvurdering, ikke er funnet vesentlige forskjeller sett i forhold til kulturminner og kulturmiljø. Imidlertid vil et eventuelt alternativ 1.25 med traséjustering rangeres likt som alternativ 1.0 – traséjustering.

5.2 Kåfjord kommune

5.2.1 Kulturmiljø Guhkolašjávri

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger i et åpent fjellandskap og den planlagte kraftledningen forventes å bli synlig fra kulturmiljøet. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Alternativ 1.5.1

Omfangs- og konsekvensvurdering som for alternativ 1.0.

5.2.2 Kulturmiljø Vuopmegeašnippat

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturminnene ligger spredt innenfor et større område, det nærmeste i overkant av 150 m fra ledningstraséen. Kulturmiljøet ligger i et åpent fjellandskap og den planlagte kraftledningen forventes å bli synlig fra kulturmiljøet, særlig fra områdene nærmest ledningen. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Små negative (-)

Alternativ 1.5.1

Omfangs- og konsekvensvurdering som for alternativ 1.0.

5.2.3 Kulturmiljø Viessogielasjávri

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger i overkant av 100 m fra ledningstraséen, i nærvirkningssone og forventes å ha visuell innvirkning, særlig i driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Alternativ 1.5.1

Omfangs- og konsekvensvurdering som for alternativ 1.0.

5.2.4 Kulturmiljø Magervannet

Alternativ 1.0

Den planlagte kraftledningen vil gå gjennom og direkte berøre kulturmiljøet både i anleggs- og driftsfasen. Kulturmiljøet omfatter en rekke kulturminner som ligger omkring Magervannet og de fleste kulturminnene vil ikke berøres direkte av kraftledningen. Et kulturminne, Kf12 ligger i ledningstraséen og kan komme til skade grunnet anleggsvirksomhet. Det er imidlertid ikke planlagt mastefeste i dette området og kulturminnet er heller ikke fredet. Kulturminnene Felt Id 079-082 ligger i overkant av 50 m sør for traséen og vil ikke berøres direkte av tiltaket (forutsatt at anleggsvirksomhet er begrenset til ledningstraséen). Disse og øvrige kulturminner i miljøet ligger i nærvirkningssonen og kraftledningen forventes å visuelt dominere kulturmiljøet. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes å skade kulturminner/-miljø.

Omfang: Middels negativt

Konsekvens: Middels negative (- -)

Alternativ 1.5.1

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger til dels innenfor nærvirkningssonen, i et åpent fjellandskap. Den planlagte kraftledningen forventes å visuelt innvirke på kulturmiljøet. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Små negative (-)

5.2.5 Kulturmiljø Moskkuráššajohka

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger omkring 2,5 km nord for den planlagte kraftledningen. Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturminner/-miljø.

Omfang: Intet

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.5.1

Den planlagte kraftledningen vil gå gjennom og direkte berøre kulturmiljøet både i anleggs- og driftsfasen. To av de registrerte kulturminnene, Kf13-14 ligger i ytterkant av ledningstraséen og kan komme til skade grunnet anleggsvirksomhet. Øvrige kulturminner ligger like utenfor traséen og vil ikke berøres direkte av tiltaket (forutsatt at anleggsvirksomhet er begrenset til ledningstraséen). Kraftledningen forventes for øvrig å visuelt dominere kulturmiljøet. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes å skade kulturminner/-miljø.

Omfang: Middels negativt

Konsekvens: Middels negative (- -)

5.2.6 Kulturmiljø Ankerlia

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet omfatter spor etter gruvedrift innenfor et større område. Den planlagte kraftledningen vil gå gjennom og direkte berøre kulturmiljøet både i anleggs- og driftsfasen. Kjente strukturer i miljøet vil imidlertid ikke berøres direkte av ledningstraséen. Av strukturene registrert i 2010, ligger den nærmeste, Felt Id 100, omkring 450 m fra traséen. Spor etter gruvedriften ved Sabasjohka ligger over 700 m fra traséen, mens administrasjonsområdet i Ankerlia ligger over 3 km fra ledningstraséen. Den planlagte kraftledningen forventes å være synlig innenfor deler av kulturmiljøet, mens andre deler, eksempelvis administrasjonsområdet, ikke berøres i nevneverdig grad. Dette gjelder først og fremst driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Små/middels negative (-/- -)

Alternativ 1.5.1

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Den planlagte kraftledningen vil ligge i underkant av 2 km fra administrasjonsområdet i Ankerlia. Kraftledningen kan stedvis komme til å synes fra kulturmiljøet, men forventes ikke medføre endringer av betydning for kulturmiljøet.

Omfang: Intet

Konsekvens: Ubetydelig (0)

5.2.7 Kulturmiljø Hånskečohkka

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kraftledningen planlegges bygget omkring 4 km øst for kulturmiljøet. Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturminner/-miljø.

Omfang: Intet

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.5.1

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger omkring 500 m vest for ledningstraséen. Kraftledningen kan komme til å synes fra kulturmiljøet, men forventes ikke medføre endringer av betydning for kulturmiljøet.

Omfang: Intet

Konsekvens: Ubetydelig (0)

5.2.8 Kulturmiljø Silbačohkka

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Det er omkring 3,5 km mellom kulturmiljø og trasé. Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturminner/-miljø.

Omfang: Intet

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.5.1

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet omfatter kulturminner som ligger omkring et vann. Det nærmeste kulturminnet ligger omkring 100 m vest for ledningstraséen og kraftledningen forventes å visuelt innvirke på kulturmiljøet. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Små negative (-)

5.2.9 Kulturmiljø Boatkajávrrit**Alternativ 1.0**

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Det er omkring 3 km mellom kulturmiljø og trasé. Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturminner/-miljø.

Omfang: Intet

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.5.1

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger omkring 150 m øst for den planlagte kraftledningen, i nærvirkningssonen. Kraftledningen forventes å visuelt innvirke på kulturmiljøet. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

5.2.10 Kulturmiljø Njágavárri**Alternativ 1.0**

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger omkring 2,5 km vest for den planlagte kraftledningen. Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturminner/-miljø.

Omfang: Intet

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.5.1

Kulturmiljøet berøres direkte av tiltaket ettersom den planlagte kraftledningen vil gå gjennom miljøet. Ett av kulturminnene, Kf38, ligger i traséen og kan komme til å skades eller ødelegges i anleggsperioden. Kraftledningen forventes for øvrig å bli visuelt dominerende i kulturmiljøet. Ledningen vil gå parallelt med eksisterende ledning. En 420 kV-ledning forventes å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger i området. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes å skade kulturminner/-miljø.

Omfang: Middels negativt

Konsekvens: Middels negative (- -)

5.2.11 Kulturmiljø Stuorra Njuorjojavri

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger i overkant av 1,5 km vest for den planlagte kraftledningen. Tiltaket forventes ikke å medføre endringer av betydning for kulturminner/-miljø.

Omfang: Intet

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.5.1

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger i nærvirkningssonen, omkring 150 m øst for den planlagte kraftledningen. Ledningen vil gå parallelt med eksisterende ledning. En 420 kV-ledning forventes å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger i området. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Små negative (-)

5.2.12 Kåfjord kommune - sammenfatning av omfangs- og konsekvensvurdering

Herunder følger en skjematisk sammenfatning for omfangs- og konsekvensvurdering for traséalternativ /-justeringer i Kåfjord kommune.

Kåfjord kommune				
Alternativ	Kulturmiljø	Omfang	Konsekvens	Rangering alternativ
Alternativ 1.0	Guhkolašjávri	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	1
	Vuopmegeašnipat	Lite negativt	Små negative -	
	Viessogielasjávri	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
	Magervannet	Middels negativ	Middels negative --	
	Moskkuráššajohka	Ingen	Ubetydelig 0	
	Ankerlia	Lite negativt	Små/middels negative -/-	
	Hánskečohkka	Ingen	Ubetydelig 0	
	Silbačohkka	Ingen	Ubetydelig 0	
	Boatkajávrrit	Ingen	Ubetydelig 0	
	Njårgavárri	Ingen	Ubetydelig 0	
	Stuorra Njuorjojávri	Ingen	Ubetydelig 0	
Alternativ 1.5.1	Guhkolašjávri	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	2
	Vuopmegeašnipat	Lite negativt	Små negative -	
	Viessogielasjávri	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
	Magervannet	Lite negativt	Små negative -	
	Moskkuráššajohka	Middels negativ	Middels negative --	
	Ankerlia	Ingen	Ubetydelig 0	
	Hánskečohkka	Ingen	Ubetydelig 0	
	Silbačohkka	Lite negativt	Små negative -	
	Boatkajávrrit	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
	Njårgavárri	Middels negativ	Middels negative --	
	Stuorra Njuorjojávri	Lite negativt	Små negative -	

Figur 17: Sammenfatning av omfangs- og konsekvensvurdering, samt rangering av alternativ.

Alternativ 1 rangeres som det beste alternativet sett i forhold til kulturminneverdier i de aktuelle områdene. Dette alternativet berører (direkte og indirekte) samlet sett færre kulturmiljø enn

alternativ 1.5.1 og samlede negative konsekvenser forventes å bli mindre. Det påpekes imidlertid at alternativet vil berøre kulturmiljøene Magervannet og Ankerlia direkte.

Alternativ 1.5.1 rangeres som mindre godt ettersom tiltaket vil medføre en grad av negativ konsekvens for et flertall av kulturmiljøene. Tiltaket forventes imidlertid ikke å medføre endringer av betydning for Ankerlia som er tilrettelagt.

Alternativ 1.5.1 rangeres som et bedre alternativ sett i forhold til tidligere alternativ 1.5. Alternativ 1.5.1 er et bedre alternativ med tanke på kulturminneverdiene i kulturmiljøene Ankerlia, Hånskkečohkka og Silbačohkka.

5.3 Kvæningen kommune

5.3.1 Kulturmiljø Navitdalen

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger omkring 350 m fra den planlagte kraftledningen. Ledningen vil gå parallelt med eksisterende ledning og en 420 kV-ledning forventes å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger i området. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Alternativ 1.0 - traséjustering

Omfangs- og konsekvensvurdering som for alternativ 1.0.

5.3.2 Kulturmiljø Návétvuopmi

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres direkte av tiltaket ettersom den planlagte kraftledningen vil gå gjennom miljøet. Ett av de registrerte kulturminnene, Felt Id 179 (ildsted) ligger i utkanten av ledningstraséen og kan bli utsatt for skade eller ødeleggelse grunnet anleggsvirksomhet. Det er imidlertid ikke planlagt mastefeste i området hvor kulturminnet ligger. Kraftledningen forventes for øvrig å bli visuelt dominerende i miljøet. Ledningen vil også gå parallelt med eksisterende ledning og forventes å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger i området. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes å skade kulturminner/-miljø.

Omfang: Middels negativt

Konsekvens: Middels negative (- -)

Alternativ 1.0 - traséjustering

Omfangs- og konsekvensvurdering som for alternativ 1.0

5.3.3 Kulturmiljø Naviteidet

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet kan komme til berøres direkte av tiltaket ettersom den planlagte ledningstraséen ligger like ved kulturmiljøet. Kulturminnet ligger omkring 25 m nordøst for kraftledningen og ligger i så måte utsatt til under anleggsperioden. Det er imidlertid ikke planlagt mastefeste i umiddelbar nærhet av kulturmiljøet. Kulturmiljøet vil bli liggende i området mellom eksisterende ledning og ny 420 kV-ledning. Kraftledningen forventes å bli visuelt dominerende i miljøet og å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger i området. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes å skade kulturminner/-miljø.

Omfang: Middels negativt

Konsekvens: Små negative (-)

Alternativ 1.0 - traséjustering

Omfangs- og konsekvensvurdering som for alternativ 1.0

5.3.4 Kulturmiljø Brennbukt vest

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger i overkant av 150 m sør for ledningstraséen, i nærvirkningssonen. Området hvor kulturmiljøet ligger er delvis skogkledd og sammen med topografiske forhold forventes dette å dempe det visuelle inntrykket noe. Visuell innvirkning forventes særlig i driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Alternativ 1.0 - traséjustering

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger imidlertid ikke mer enn omkring 30 m sør for den planlagte kraftledningen. Det er ikke planlagt noe mastefeste i umiddelbar nærhet og forventes ikke å berøres direkte av tiltaket (forutsatt at anleggsvirksomhet er begrenset til ledningstraséen). Kraftledningen forventes imidlertid å bli visuelt dominerende i kulturmiljøet, særlig i driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

5.3.5 Kulturmiljø Brennbukt øst

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger i nærvirkningssonen, overkant av 50 m sør for ledningstraséen. Området hvor kulturmiljøet ligger er delvis skogkledd og dette forventes dette å dempe det visuelle inntrykket noe. Kraftledningen forventes visuelt å innvirke på miljøet, særlig i driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Alternativ 1.0 - traséjustering

Kulturmiljøet kan komme til og berøres direkte av tiltaket ettersom den planlagte kraftledningen går like forbi det registrerte kulturminnet. Det er ikke planlagt noe mastefeste i umiddelbar nærhet, men kulturmiljøet kan komme til og skades eller ødelegges som følge av anleggsvirksomhet i ledningstraséen. Kraftledningen forventes også å bli visuelt dominerende i kulturmiljøet, særlig i driftsfasen. Tiltaket forventes å skade kulturminner/-miljø.

Omfang: Middels negativt

Konsekvens: Små negative (-)

5.3.6 Kulturmiljø Salmijávri

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres direkte av tiltaket ettersom den planlagte kraftledningen vil gå gjennom miljøet. Ett av de registrerte kulturminnene, Felt Id 171 ligger i ytterkant av ledningstraséen og ligger i så måte utsatt til for skade eller ødeleggelse i anleggsperioden. Det er imidlertid ikke planlagt

mastefeste i umiddelbar nærhet av kulturminnet. Kraftledningen forventes for øvrig å bli visuelt dominerende i miljøet. Ledningen vil også gå parallelt med eksisterende ledning og forventes å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger i området. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes å skade kulturminner/-miljø.

Omfang: Middels negativt

Konsekvens: Middels negative (- -)

Alternativ 1.0 - traséjustering

Omfangs- og konsekvensvurdering som for alternativ 1.0

5.3.7 Kulturmiljø Kvænangselva

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres direkte av tiltaket ettersom den planlagte kraftledningen vil gå gjennom miljøet. Kulturminnet ligger slik til at det kan komme til skade eller ødelegges grunnet anleggsvirksomhet. Det er imidlertid ikke planlagt mastefeste i umiddelbar nærhet av kulturminnet. Kulturminnet vil bli liggende i området mellom eksisterende kraftledning og ny 420 kV-ledning og det forventes at tiltaket bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger i området. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes å skade kulturminner/-miljø.

Omfang: Middels negativt

Konsekvens: Små negative (-)

Alternativ 1.0 - traséjustering

Omfangs- og konsekvensvurdering som for alternativ 1.0

5.3.8 Kulturmiljø Badaavži

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres direkte av tiltaket ettersom den planlagte kraftledningen vil gå gjennom miljøet. Kulturminnet ligger i ledningstraséen og vil dermed kunne skades eller ødelegges grunnet anleggsvirksomhet. Det er også planlagt et mastefeste omkring 15 m sør for kulturminnet noe som anses å øke faren for skade eller ødeleggelse i anleggsperioden. Kraftledningen forventes for øvrig å bli visuelt dominerende i miljøet. Ledningen vil også gå parallelt med eksisterende ledning og forventes å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger i området. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes å ødelegge kulturminner/-miljø.

Omfang: Stort negativt

Konsekvens: Store negative konsekvenser (- - -)

Alternativ 1.0 - traséjustering

Omfangs- og konsekvensvurdering som for alternativ 1.0

5.3.9 Kulturmiljø Lomvatn

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet kan komme til berøres direkte av tiltaket ettersom den planlagte kraftledningen går like forbi det registrerte kulturminnet. Kulturminnet ligger i ledningstraséen og vil dermed kunne skades eller ødelegges grunnet anleggsvirksomhet. Det er også planlagt et mastefeste i underkant av 20 m nordvest for kulturminnet noe som anses å øke faren for skade eller ødeleggelse i anleggsperioden. Kraftledningen forventes for øvrig å bli visuelt dominerende i miljøet. Ledningen vil også gå parallelt med eksisterende ledning og forventes å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger i området. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes å ødelegge kulturminner/-miljø.

Omfang: Stor negativ

Konsekvens: Middels negative konsekvenser (- -)

Alternativ 1.0 - traséjustering

Omfangs- og konsekvensvurdering som for alternativ 1.0

5.3.9 Kulturmiljø Brottvatna

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres direkte av tiltaket ettersom den planlagte kraftledningen vil gå gjennom miljøet. Ingen kulturminner berøres direkte av ledningsstraséen og, forutsatt at anleggsvirksomhet er begrenset til ledningstraséen, forventes ikke skade på eller ødeleggelse av kulturminner. Et par kulturminner ligger imidlertid nær traséen. Kraftledningen forventes å bli visuelt dominerende i miljøet. Ledningen vil også gå parallelt med eksisterende ledning og forventes å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger i området. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Små negative (-)

Alternativ 1.0 - traséjustering

Omfangs- og konsekvensvurdering som for alternativ 1.0

5.2.10 Kulturmiljø Ruossavággi

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres direkte av tiltaket ettersom den planlagte kraftledningen vil gå gjennom miljøet. Ingen kulturminner berøres direkte av kraftledningen og, forutsatt at anleggsvirksomhet er begrenset til ledningstraséen, forventes i utgangspunktet ikke skade på eller ødeleggelse av kulturminner. Enkelte av kulturminnene, Kv 40, 44 og 46 ligger imidlertid svært nær traséen. Kraftledningen forventes å bli visuelt dominerende i miljøet. Det er også planlagt et mastefeste like nordvest for Kv 44. Ledningen vil også gå parallelt med eksisterende ledning og forventes å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger i området. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes å skade kulturminner/-miljø.

Omfang: Middels negativ

Konsekvens: Middels negative (- -)

Alternativ 1.0 - traséjustering

Omfangs- og konsekvensvurdering som for alternativ 1.0

5.2.11 Kulturmiljø Baddervannelva vest

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres direkte av tiltaket ettersom den planlagte kraftledningen vil gå gjennom miljøet. Flere kulturminner, Kv 56, 57 og 59 ligger i ledningstraséen og kan komme til å skades eller ødelegges i anleggsperioden. Det er imidlertid ikke planlagt mastefeste i umiddelbar nærhet av kulturminnene. Kraftledningen forventes for øvrig å bli visuelt dominerende i miljøet. Ledningen vil også gå parallelt med eksisterende ledning og forventes å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger i området. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes å skade kulturminner/-miljø.

Omfang: Middels negativt

Konsekvens: Middels negative (- -)

Alternativ 1.0 - traséjustering

Omfangs- og konsekvensvurdering som for alternativ 1.0

5.2.12 Kulturmiljø Baddervannelva øst

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres direkte av tiltaket ettersom den planlagte kraftledningen vil gå gjennom miljøet. Ingen kulturminner berøres direkte av kraftledningen og, forutsatt at anleggsvirksomhet er begrenset til ledningstraséen, forventes i utgangspunktet ikke skade på eller ødeleggelse av kulturminner. To kulturminner, Kv 60 og 62, ligger nært ledningstraséen, men det er ikke planlagt mastefester i umiddelbar nærhet av kulturminnene. Kraftledningen forventes for øvrig å bli visuelt dominerende i miljøet. Ledningen vil også gå parallelt med eksisterende ledning og forventes å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger i området. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Alternativ 1.0 - traséjustering

Omfangs- og konsekvensvurdering som for alternativ 1.0

5.3.13 Kulturmiljø Čuoigalanoaivi

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres direkte av tiltaket ettersom den planlagte kraftledningen vil gå gjennom miljøet. Det registrerte kulturminnet ligger i ledningstraséen og kan komme til å skades eller ødelegges i anleggsperioden. Det er imidlertid ikke planlagt mastefeste i umiddelbar nærhet av kulturminnet. Kraftledningen forventes for øvrig å bli visuelt dominerende i miljøet. Ledningen vil også gå parallelt med eksisterende ledning og forventes å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger i området. Dette gjelder særlig driftsfasen. Tiltaket forventes å skade kulturminner/-miljø.

Omfang: Middels negativ

Konsekvens: Små negative (-)

Alternativ 1.0 - traséjustering

Omfangs- og konsekvensvurdering som for alternativ 1.0

5.3.14 Kvæningen kommune - sammenfatning av omfangs- og konsekvensvurdering

Herunder følger en skjematisk sammenfatning for omfangs- og konsekvensvurdering for traséalternativ /-justeringer i Kvæningen kommune.

Kvæningen kommune				
Alternativ	Kulturmiljø	Omfang	Konsekvens	Rangering alternativ
Alternativ 1.0	Navitdalen	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	1
	Návetvuopmi	Middels negativt	Middels negative --	
	Naviteidet	Middels negativt	Små negative -	
	Brennbukt vest	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
	Brennbukt øst	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
	Salmijávri	Middels negativt	Middels negative --	
	Kvænangselva	Middels negativt	Små negative -	
	Badaavži	Stor negativ	Store negative ---	
	Lomvatn	Stor negativ	Middels negative --	
	Brottvatna	Lite negativt	Små negative -	
	Ruossavággi	Middels negativt	Middels negative --	
	Baddervannelva vest	Middels negativt	Middels negative --	
	Baddervannelva øst	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
	Čuoigalanoaivi	Middels negativt	Små negative -	
	Alternativ 1.0 - traséjustering	Navitdalen	Lite negativt	
Návetvuopmi		Middels negativt	Middels negative --	
Naviteidet		Middels negativt	Små negative -	
Brennbukt vest		Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-	
Brennbukt øst		Middels negativt	Små negative -	
Salmijávri		Middels negativt	Middels negative --	
Kvænangselva		Middels negativt	Små negative -	
Badaavži		Stor negativ	Store negative ---	
Lomvatn		Stor negativ	Middels negative --	
Brottvatna		Lite negativt	Små negative -	

Ruossavággi	Middels negativt	Middels negative --
Baddervannelva vest	Middels negativt	Middels negative --
Baddervannelva øst	Lite negativt	Ubetydelige/små negative 0/-
Čuoigalanoaivi	Middels negativt	Små negative -

Figur 18: Sammenfatning av omfangs- og konsekvensvurdering, samt rangering av alternativ.

Alternativ 1.0 vurderes å være et bedre alternativ enn alternativ 1.0 – traséjustering sett i forhold til kjente kulturminneverdier. Forskjellen mellom de to alternativene er ikke stor. Traséjusteringene medfører imidlertid at kraftledningen vil ligge nærmere enkelte kulturminner og –miljø (Brennbukt vest og øst) og forventes her å i større grad innvirke visuelt på kulturminneverdier.

5.4 Alta

Vurdering av omfang og konsekvens begrenses til områder relevante for ny plassering av transformatorstasjon på Skillemo (nytt alternativ).

5.4.1 Kulturmiljø Øvre Alta

Alternativ 1.0

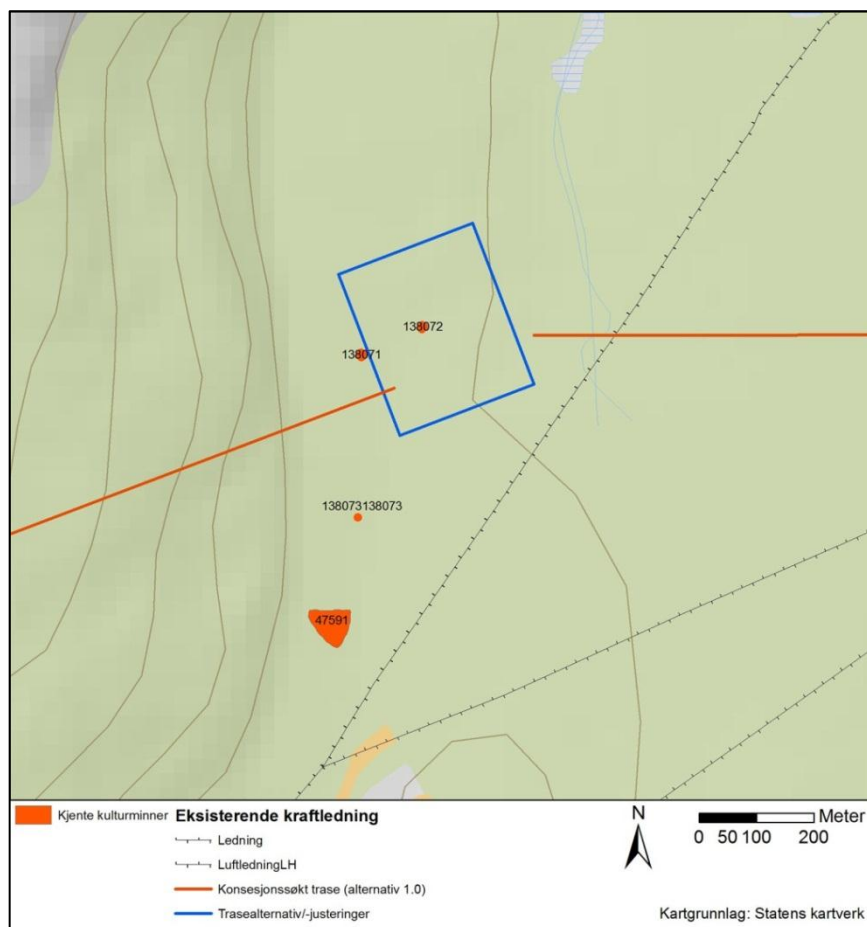
Kulturmiljøet berøres direkte av tiltaket ettersom den planlagte kraftledningen vil gå gjennom miljøet. Ingen kulturminner berøres direkte av stasjon eller ledningsinnføring og, forutsatt at anleggsvirksomhet er begrenset til ledningstraséen og stasjonsområde, forventes ikke skade på eller ødeleggelse av kulturminner. Kraftledningen forventes å bli visuelt dominerende i miljøet. Området hvor kulturminnene ligger er imidlertid skogkledd og dette forventes å dempe innvirkningen noe (vegetasjon hindrer sikt). Visuell innvirkning vil være aktuell i driftsfasen. Tiltaket forventes samlet i noen grad å påvirke kulturminner/-miljø i negativ forstand.

Omfang: Lite negativt

Konsekvens: Små/middels negative (-/- -)

Alternativ 1.0 – ny plassering for transformatorstasjon på Skillemo

Kulturmiljøet berøres direkte av tiltaket ettersom den planlagte kraftledningen vil gå gjennom og transformatorstasjonen vil ligge innenfor miljøet. To kulturminnelokaliteter, Id 138071 og 138072 vil berøres direkte av tiltaket (figur 19) og forventes å bli ødelagt grunnet anleggsvirksomhet.

Figur 19: Planområde for ny plassering av transformatorstasjon på Skillemo i Alta.

Ledningsinnføring/kraftledning forventes også å bli visuelt dominerende i miljøet. Dette gjelder driftsfasen. Området hvor kulturminnene ligger er imidlertid skogkledd og dette forventes å dempe innvirkningen noe (vegetasjon hindrer sikt). Tiltaket forventes å ødelegge kulturminner/-miljø.

Omfang: Stort negativt

Konsekvens: Svært store negative konsekvenser (- - - -)

5.4.2 Alta kommune - sammenfatning av omfangs- og konsekvensvurdering

Herunder følger en skjematisk sammenfatning for omfangs- og konsekvensvurdering for traséalternativ /-justeringer i Alta kommune.

Alta kommune				
Alternativ	Kulturmiljø	Omfang	Konsekvens	Rangering alternativ
Alternativ 1.0	Øvre Alta	Lite negativt	Små/middels negative -/-	1
Alternativ 1.0 – ny plassering for transformatorstasjon på Skillemo	Øvre Alta	Stor negativ	Svært store negative konsekvenser - - - -	2

Figur 20: Sammenfatning av omfangs- og konsekvensvurdering, samt rangering av alternativ.

Alternativ 1.0 – ny plassering for transformatorstasjon på Skillemo vurderes som et dårligere alternativ for kulturminneverdier i det aktuelle området enn alternativ 1.0. Dette har sammenheng med at den foreslåtte plasseringen direkte berører kulturminneverdier på en måte som forventes å ødelegge kulturminnene.

Alternativ 1.0 – ny plassering for transformatorstasjon på Skillemo rangeres også som et dårligere alternativ enn tidligere utredete alternativ (Stasjonsalternativ Skillemoen/1.0-1.11-1.8-1.0 og 1.0-1.11-1.17 samt stasjonsalternativ Eibymoen/1.8-1.8.1-1.8-1.0, 1.8-1.0, 1.8-1.8.1-1.21-1.17 og 1.8-1.8.1-1.21-1.17A).

5.5 Hammerfest kommune

Kjente kulturminneverdier i Hammerfest kommune ligger ikke i tilknytning til seksjon 8, Akkarfjorden-Melkøya, (Myrvoll et al. 2009) som er den delen av ledningsstraséen som omfatter alternativ 1.34. Definerte kulturmiljø (kapittel 4.5) omfattes derfor ikke av omfangs- og konsekvensvurdering for dette alternativet.

Det er, per i dag, ikke funnet grunnlag for å definere kulturmiljø i ledningstrasé eller tiliggende områder innenfor den aktuelle delen av ledningsstraséen. Det påpekes imidlertid at bynære områder ikke er befart (Schanche 2010). Utreder anser derfor ikke kildegrunnlaget som tilstrekkelig for å rangere alternativ for denne delen av traséen.

Alternativ 1.0 og 1.34 står, per i dag, likt med hensyn til eventuelle konsekvenser for kulturminneverdier. Det anses heller ikke å være grunnlag for å rangere disse alternativene i forhold til tidligere alternativ (Stasjon i Indrefjorddalen/1.0, Stasjon Hyggevang/1.0A og 1.22-1.0).

Hammerfest kommune

Alternativ	Kulturmiljø	Omfang	Konsekvens	Rangering alternativ
------------	-------------	--------	------------	----------------------

Alternativ 1.0

Alternativ 1.34

Figur 21: Rangering av alternativ

6 Avbøtende tiltak

Generelle og konkrete avbøtende tiltak er tilknyttet to hovedmål:

- Å etterstrebe minst mulig grad av skade på og ødeleggelse av kulturminner og eldre bygningsmasse i kulturmiljøene i plan- og influensområde.
- Å etterstrebe minst mulig grad av visuell forstyrrelse av kulturmiljøene i plan- og influensområde.

Det første punktet kan gjennomføres ved å justere ledningstrase og, ikke minst, mastepunkter i de områdene hvor kulturminneverdier ligger utsatt til. I forhold til visuell forstyrrelse kan man på generelt grunnlag og i den grad det er mulig, søke å gjøre master og ledningsnett minst mulig visuelt dominerende. Mulige tiltak er eksempelvis reflekshemmende ledninger og tilpasset fargesetting på master.

6.1 Balsfjord kommune

I Balsfjord kommune er negative konsekvenser først og fremst tilknyttet visuell innvirkning fra den planlagte kraftledningen. Et avbøtende tiltak vil, som nevnt ovenfor, være å gjøre master og ledninger minst mulig visuelt dominerende. Alternativ 1.0 – traséjustering har i noen grad avbøtt for visuell innvirkning (se også kapittel 5.1.13).

Det er to områder der det kan oppstå konflikt: Buktaelva ved Russenes og Øvergård-området på Balsfjordeidet. Ytterligere traséjustering slik at kulturmiljøene ikke berøres, vil avbøte for negative konsekvenser.

6.2 Kåfjord kommune

I Kåfjord kommune er negative konsekvenser først og fremst tilknyttet visuell innvirkning fra den planlagte kraftledningen. Et avbøtende tiltak vil, som nevnt ovenfor, være å gjøre master og ledninger minst mulig visuelt dominerende. Ytterligere traséjusteringer vil avbøte for negative konsekvenser.

6.3 Kvæningen kommune

I Kvæningen kommune forventes den planlagte kraftledningen først og fremst, å få negative konsekvenser for kulturminneverdier som følge av visuell innvirkning. Det er flere kulturmiljø som berøres ved at ledningstraséen går gjennom miljøene. Et avbøtende tiltak vil være å justere traséen slik at kulturmiljøene ikke berøres direkte.

I flere av kulturmiljøene ligger også kulturminner svært nær ledningstraséen og vil være i fare for å skades eller ødelegges i anleggsperioden. Dette gjelder særlig kulturmiljøene Badaavži og Lomvatn hvor mastefester er planlagt svært nær registrerte kulturminner. Et avbøtende tiltak vil være å justere plassering av mastefester slik at kulturminner ikke skades eller ødelegges.

6.4 Alta kommune

Alternativet med ny plassering for transformatorstasjon på Skillemo forventes å ødelegge kulturminneverdier og er rangert som et dårligere alternativ enn tidligere foreslåtte plassering av

transformatorstasjon på Skillemo. Alternativ 1.0 er rangert som et bedre alternativ, og alternativet vil (i praksis) også avbøte for negative konsekvenser av ny plassering av transformatorstasjon på Skillemo.

6.5 Hammerfest kommune

Det er, per i dag, ikke funnet negative konsekvenser for kjente kulturminneverdier i de aktuelle områdene. Bynære områder i Hammerfest er enda ikke befart, og det anses som sannsynlig at tiltaket kan komme i konflikt med hittil ukjente kulturminneverdier i områder hvor det skal gjøres inngrep i marken. Det anbefales derfor at traséene undersøkes med tanke på å avklare kulturminneinteresser.

7 Kilder

Cadamarteri, Julian P. 2010: Befaringsrapport 420 kV-ledning Balsfjord – Hammerfest. Befaringer sommeren 2010 for Sametinget i Finnmark fylke

Hesjedal, Anders, Anne Drageset og Anne Mette Haugen: Arkeologiske undersøkelser i 2010 i forbindelse med kV420 kraftlinje Balsfjord-Hammerfest. Registreringer langs traseen i Troms: Balsfjord, Storfjord, Gaivuotna/Kåfjord, Nordreisa og Kvænangen. Troms fylkeskommune, Kulturetaten

Johnsen, Evelyn 2010: Kulturhistorisk registrering 2010. Ny 420 kV-linje Balsfjord-Hammerfest, Saksnr 07/00597, Alta, Kvalsund og Hammerfest kommuner. Finnmark fylkeskommune/Finnmárkku Fylkkagielda, Areal- og kulturvernavdelinga/Áreála- ja kultursuodjalanossodat

Klokkervoll, Arild 2010: Befaringsrapport 420 kV-ledning Balsfjord – Hammerfest. Befaringer sommeren 2010 for Sametinget i Troms fylke.

Lindblom, Inge og Gro Jerpåsen 2008: Visuell innvirkning på kulturminner og kulturmiljø. Vindkraftanlegg og kraftledninger. NVE veileder 3/2008

Myrvoll, Elin Rose, Marit Myrvoll og Alma Thuestad 2009: Konsekvensutredning for 420 kV-ledning Balsfjord-Hammerfest. Kulturminner og kulturmiljø samt samisk utmarksbruk. NIKU Oppdragsrapport 21/2009

Riksantikvaren 2003: Kulturminne og kulturmiljø i konsekvensutgreiingar. Riksantikvarens rapporter, Nr. 31, 2003

Schanche, Kjersti 2011: Registrering av samiske kulturminner i forbindelse med 420 kV-ledning Balsfjord – Hammerfest. Oppsummering av feltsesongen 2010 og identifisering av konfliktområder. Sámediggi

Svestad, Asgeir 2004: Verneplan for Kvænangsbøtn og Navit. Deltema kulturhistorie og kulturmiljø. Upublisert oppdragsrapport, NIKU

NVE 2011: Balsfjord-Hammerfest.

<http://www.statnett.no/no/Prosjekter/Balsfjord-Hammerfest/>

Data:21.03.2011